

Brussel, 8 september 2025
(OR. en)

12600/25

COASI 94
ASIE 29
CFSP/PESC 1307
PE 59
ECOFIN 1141
WTO 70
COHOM 136

BEGELEIDENDE NOTA

van:	de secretaris-generaal van de Europese Commissie, ondertekend door mevrouw Martine DEPREZ, directeur
ingekomen:	8 september 2025
aan:	mevrouw Thérèse BLANCHET, secretaris-generaal van de Raad van de Europese Unie

nr. Comdoc.:	JOIN(2025) 19 final
Betreft:	GEZAMENLIJK VERSLAG AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD Speciale Administratieve Regio Hongkong Jaarverslag 2024

De delegaties vinden hierbij document JOIN(2025) 19 final.

Bijlage: JOIN(2025) 19 final

EUROPESE
COMMISSIE

HOGE VERTEGENWOORDIGER
VAN DE UNIE VOOR
BUITENLANDSE ZAKEN
EN VEILIGHEIDSBELEID

Brussel, 8.9.2025
JOIN(2025) 19 final

GEZAMENLIJK VERSLAG AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

Speciale Administratieve Regio Hongkong

Jaarverslag 2024

GEZAMENLIJK VERSLAG AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

SPECIALE ADMINISTRATIEVE REGIO HONGKONG:

JAARVERSLAG 2024

Samenvatting

Sinds de overdracht van Hongkong aan de Volksrepubliek China in 1997 hebben de Europese Unie (EU) en haar lidstaten de politieke en economische ontwikkelingen in de Speciale Administratieve Regio (SAR) Hongkong op de voet gevolgd.

Overeenkomstig de toezegging die in 1997 aan het Europees Parlement is gedaan, publiceren de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid/vicevoorzitter jaarlijks een verslag over de ontwikkelingen in Hongkong. In de loop der jaren is hierin bijzondere aandacht besteed aan de uitvoering van het “één land, twee systemen”-beginsel en aan de autonomie van Hongkong overeenkomstig de eigen basiswet van Hongkong.

Dit 27e jaarverslag heeft betrekking op 2024. Op politiek vlak werd het jaar gekenmerkt door: i) wetgeving op grond van artikel 23 van de basiswet, die tot de verregaande “verordening ter bescherming van de nationale veiligheid” (Safeguarding National Security Ordinance — SNSO) heeft geleid; ii) verdere aandacht voor de nationale veiligheid in het vierde jaar na de invoering van de nationale veiligheidswet (National Security Law — NSL), onder meer in de vorm van prominente rechtszaken tegen onafhankelijke media en voorvechters van de democratie; en iii) een zorgwekkende toename van het aantal gevallen van intimidatie van journalisten en actoren uit het maatschappelijk middenveld. De autonomie van Hongkong en de rechten en fundamentele vrijheden van de bevolking van Hongkong werden verder uitgehoud, hoewel China er in 1997 mee heeft ingestemd deze autonomie en vrijheden ten minste tot 2047 te handhaven. In vergelijking met het hardhandige optreden na de invoering van de NSL in 2020 is de uitvoering van de SNSO echter relatief gematigd verlopen. In 2024 waren er opnieuw gerechtelijke uitspraken die de rechten van lhbtq+-personen hebben versterkt. Brede wetgeving ter bescherming van paren van hetzelfde geslacht, een vereiste dat in september 2023 door de hoogste rechterlijke instantie van Hongkong werd opgelegd, moet in het najaar van 2025 worden ingevoerd, maar zal naar verwachting vertraging oplopen.

De processen tegen voorvechters van de democratie en prodemocratische activisten en politici op grond van de NSL en andere wetgeving werden in 2024 voortgezet, in sommige gevallen met een aanzienlijke vertraging. In het proces tegen 47 prodemocratische activisten die in 2020 aan een voorverkiezing hadden deelgenomen, heeft een rechtbank van Hongkong 45 beklaagden veroordeeld tot gevangenisstraffen van 4 jaar en 2 maanden tot 10 jaar en heeft zij twee beklaagden vrijgesproken. In een ander proces waren twee voormalige hoofdredacteurs van het opgeheven onafhankelijke mediakanaal Stand News aangeklaagd op grond van de wet tegen opruiing uit het koloniale tijdperk. Een van de hoofdredacteurs werd veroordeeld tot een gevangenisstraf van 21 maanden en de andere tot een gevangenisstraf van 11 maanden. Dit is de eerste veroordeling van journalisten wegens opruiing in Hongkong in 72 jaar. Het proces tegen mediaondernemer en voorvechter van de democratie Jimmy Lai werd in 2024 voortgezet, waarbij Lai plaatsnam op de getuigenbank. Het proces heeft aanzienlijke vertraging opgelopen. In plaats van de 83 dagen die het Hof oorspronkelijk had toegekend voor de terechtzitting in 2024, waren er in 2024 in het totaal 110 zittingsdagen. Het proces zal naar

verwachting niet vóór midden 2025 worden afgerond. Lai wordt sinds 31 december 2020 onafgebroken in hechtenis gehouden, meestal in eenzame opsluiting. In de zaak tegen de Hongkongse Alliantie ter Ondersteuning van Patriottische Democratische Bewegingen in China, waartoe ook de prominente activiste Chow Hang-tung behoort, moest het proces in 2024 nog van start gaan en zou de procedure, volgens de in december beschikbare informatie, pas in mei 2025 worden aangevat. Een groot aantal gedaagden wordt al sinds midden 2021 in hechtenis gehouden, in sommige gevallen gedurende lange tijd in eenzame opsluiting.

Bij de extraterritoriale toepassing van de NSL hebben de autoriteiten van Hongkong in 2024 arrestatiebevelen uitgevaardigd tegen zes Hongkongse prodemocratische activisten in ballingschap (waarbij telkens een beloning werd uitgelooft). Familieleden en andere kennissen van gezochte activisten werden door de politie ondervraagd. Deze ontwikkelingen blijven het vertrouwen in de rechtsstaat in Hongkong ondermijnen.

Hoewel de internetvrijheid in Hongkong in het algemeen wordt gerespecteerd, gingen de autoriteiten door met het blokkeren van als gevoelig beschouwde internet-inhoud. Op 8 mei heeft het Hof van beroep het verzoek van de regering ingewilligd om het protestlied “Glory to Hong Kong” te verbieden. De autoriteiten voerden aan dat het lied “is gebruikt om anderen aan te zetten” tot het plegen van delicten op het gebied van de nationale veiligheid, zoals afscheiding en opruiing.

De EU heeft herhaaldelijk haar bezorgdheid geuit over deze ontwikkelingen, zowel in openbare verklaringen als in persoonlijke uitwisselingen met functionarissen uit China en Hongkong.

De hoge vertegenwoordiger/vicevoorzitter heeft namens de Europese Unie de volgende verklaring over Hongkong afgelegd:

- 19 maart 2024 — Verklaring over de aanneming van nieuwe wetgeving inzake nationale veiligheid¹.

De woordvoerder van de EU kwam met verklaringen over Hongkong aangaande de volgende kwesties:

- 30 mei 2024 — Verklaring van de woordvoerder over de uitspraak in de zaak tegen de “47 van Hongkong”²;
- 4 juni 2024 — Verklaring van de woordvoerder over de gebeurtenissen op het Tiananmenplein³;
- 29 augustus 2024 — Verklaring van de woordvoerder over de veroordeling van voormalige hoofdredacteurs van Stand News⁴;

¹ Verklaring van de hoge vertegenwoordiger namens de Europese Unie over de aanneming van nieuwe wetgeving inzake nationale veiligheid, 19 maart, beschikbaar op: <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/03/19/hong-kong-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-adoption-of-new-national-security-legislation/>.

² Verklaring van de woordvoerder over de uitspraak in de zaak tegen de “47 van Hongkong”, 30 mei, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-verdict-%E2%80%9947-van-Hongkong-%E2%80%99D-case_en.

³ Verklaring van de woordvoerder over de gebeurtenissen op het Tiananmenplein, 4 juni, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-statement-spokesperson-35th-anniversary-tiananmen-square-events_en.

⁴ Verklaring van de woordvoerder over de veroordeling van voormalige hoofdredacteurs van Stand News, 29 augustus, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-conviction-former-chief-editors-stand-news_en.

- 19 november 2024 — Verklaring van de woordvoerder over de veroordeling in de zaak tegen de “47 van Hongkong”⁵.

Het bericht van de woordvoerder van de EU over Hongkong op X (voorheen Twitter) had betrekking op de volgende kwestie:

- 24 december — Post over extraterritoriale aanhoudingsbevelen van de autoriteiten van Hongkong⁶.

Een bericht op X (voorheen Twitter) van het Bureau van de Europese Unie in Hongkong had betrekking op de volgende rechtengerelateerde kwestie:

- 27 november — Bericht over de beslissing van de hoogste rechterlijke instantie van Hongkong om uitspraken waarbij paren van hetzelfde geslacht gelijke huisvestings- en erfrechten worden toegekend, te eerbiedigen⁷.

Tijdens de 57e zitting van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties van 24 september 2024 heeft de EU haar bezorgdheid geuit over de mensenrechtensituatie in Hongkong. De EU drong er “bij de Chinese regering en de autoriteiten van Hongkong [op aan] de volledige eerbiediging van de rechtsstaat, de fundamentele vrijheden en de democratische beginselen te herstellen”⁸. Tijdens de Algemene Vergadering van de VN op 22 oktober 2024 heeft de EU nogmaals haar bezorgdheid over de ontwikkelingen in Hongkong geuit in de omnibusverklaring die in de Derde Commissie werd voorgelezen⁹.

De EU heeft ook bezorgdheid geuit over “de nadelige gevolgen van de nieuwe nationale veiligheidswetgeving van Hongkong op de rechten en vrijheden van de bevolking van Hongkong” tijdens de 39e zitting van de mensenrechtendialoog tussen de EU en China op 16 juni 2024 in Chongqing¹⁰.

Op 25 april nam het Europees Parlement een resolutie aan over “de nieuwe veiligheidswet in Hongkong en de zaken van Andy Li en Joseph John”¹¹ en op 28 november een resolutie over “Hongkong, met name het geval van Jimmy Lai en de 45 activisten die onlangs zijn veroordeeld krachtens de nationale veiligheidswet”¹².

⁵ Verklaring van de woordvoerder over de uitspraak in de zaak tegen de “47 van Hongkong”, 19 november, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-sentencing-%E2%80%99Chong-kong-47%E2%80%99D-case_en.

⁶ Tweet over de nieuwe reeks extraterritoriale aanhoudingsbevelen, 24 december, beschikbaar op: <https://x.com/AnouarEUSpox/status/1871530643378913663>.

⁷ Tweet over de beslissing van de hoogste rechterlijke instantie om uitspraken waarbij paren van hetzelfde geslacht gelijke huisvestings- en erfrechten worden toegekend, te eerbiedigen, 27 november, beschikbaar op: <https://x.com/EUinHKandMO/status/1861701177865637911>.

⁸ Mensenrechtenraad 57 — agendapunt 4: Algemeen debat over mensenrechtensituaties die de aandacht van de Raad vereisen, 24 september, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-geneva/hrc57-item-4-general-debate-human-rights-situations-require-council%E2%80%99s-attention_en?s=62.

⁹ Verklaring van de EU — Derde Commissie van de Algemene Vergadering van de VN: Agendapunt 71: Mensenrechten, 22 oktober, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-statement-%E2%80%993-un-general-assembly-3rd-committee-agenda-item-71-human-rights_en.

¹⁰ De 39e mensenrechtendialoog met de Europese Unie vond plaats in Chongqing, 17 juni, beschikbaar op: https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-39th-human-rights-dialogue-european-union-took-place-chongqing_en.

¹¹ Resolutie van het Europees Parlement van 25 april 2024 over de nieuwe veiligheidswet in Hongkong en de zaken van Andy Li en Joseph John, 25 april, beschikbaar op: <https://www.europarl.europa.eu/delegations/en/deterioration-of-fundamental-freedoms-in/product-details/20230616DPU36462>.

¹² Resolutie van het Europees Parlement van 28 november 2024 over Hongkong, met name de zaak van Jimmy Lai en de 45 activisten die onlangs zijn veroordeeld krachtens de nationale veiligheidswet 28 november, beschikbaar op: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2024-0051_NL.html.

In 2024 groeide de economie van Hongkong voor het tweede jaar op rij, met een stijging van het bbp met 2,5 % ten opzichte van het voorgaande jaar, onder meer dankzij: de buitenlandse handel in goederen en diensten; de logistieke sector; de bouwnijverheid; en een geleidelijk herstel in de financiële sector. De particuliere consumptie nam af en sectoren die inkomsten uit toerisme halen, bleven ondermaats presteren in vergelijking met de periode vóór de pandemie. De inflatie was gematigd (1,7 %) en de werkloosheidsgraad bedroeg 3,1 % voor het gehele jaar. Hongkong liet een aanzienlijk overheidstekort optekenen evenals een afname van de begrotingsreserves, hoewel de begrotingsreserves nog steeds goed waren voor naar schatting elf maanden overheidsuitgaven. In 2024 bleef de EU de grootste niet-Chinese buitenlandse bedrijfsgemeenschap gemeten aan de hand van het aantal ondernemingen dat actief is op het grondgebied van Hongkong. De EU was tevens de vierde grootste handelspartner van Hongkong op het gebied van goederen en de derde grootste op het gebied van diensten, met een totale handel van 66,7 miljard EUR en een overschot voor de EU van 30,0 miljard EUR.

I. Politieke en sociale ontwikkelingen

Basiswet artikel 23: wetgeving en uitvoering

Volgens artikel 23 van de basiswet van Hongkong moet Hongkong “zelfstandig wetten uitvaardigen teneinde iedere daad van verraad, afscheiding, opruiing of subversie jegens de Centrale Volksregering dan wel diefstal van staatsgeheimen te verbieden, teneinde buitenlandse politieke organisaties of organen te verbieden politiek actief te zijn in de Regio, en teneinde politieke organisaties of organen van de Regio te verbieden betrekkingen tot stand te brengen met buitenlandse politieke organisaties of organen”.

Een eerdere poging om wetgeving op grond van artikel 23 vast te stellen in 2003 mislukte. Na de invoering van de NSL en de feitelijke uitsluiting van prodemocratische wetgevers van de wetgevende macht sinds 2021, heeft de regering van Hongkong haar werkzaamheden ter voltooiing van de SNSO hervat. Het wetgevingsproces voor de SNSO werd in slechts 49 dagen afgerond. Op 6 maart 2024 riep Ding Xuexiang, Chinees vicepremier en hoofd van de centrale stuurgroep voor Hongkong en Macau, ertoe op de wet snel vast te stellen. Op 7 maart kondigde de regering van Hongkong plannen aan om het wetsvoorstel in te dienen voor de eerste lezing en de tweede lezing de dag nadien. De Wetgevende Raad heeft eveneens vaart gezet achter de behandeling van de ontwerp-wetstekst, die 212 pagina's lang was. De vijftienkoppige commissie voor de behandeling van wetsvoorstellen van de Wetgevende Raad organiseerde tussen 8 en 14 maart op elkaar aansluitende vergaderingen om de wet, die 181 clausules bevat, te bespreken, ook tijdens het weekend. De voorzitter van de Wetgevende Raad, Andrew Leung, zag af van de kennisgevingsperiode van 12 dagen voor de tweede en derde lezing van het wetsvoorstel. Om de tweede en derde lezing in één dag af te kunnen ronden, werkten de wetgevers onderling samen om de spreektijd te beperken tot vijf minuten per wetgever. Alle interventies waren vóór het wetsvoorstel. De wetgeving werd daarom aangenomen op 19 maart en is op 23 maart 2024 van kracht geworden.

Op uitnodiging van de regering van Hongkong heeft het Bureau van de Europese Unie samen met de consulaten-generaal van de lidstaten van de EU de bezorgdheid van de EU over het ontwerp van de SNSO kenbaar gemaakt, schriftelijk door middel van een diplomatieke nota en mondeling in twee door de autoriteiten van Hongkong georganiseerde informatiebijeenkomsten voor het consulaire corps. Het raadplegingsproces heeft niet tot

substantiële wijzigingen in de ontwerpwetgeving geleid, met uitzondering van een extra verweer van openbaar belang als reactie op de bezorgdheid van journalisten over het strafbare feit diefstal van staatsgeheimen.

In de SNSO staat dat “het hoogste beginsel van het beleid van “één land, twee systemen” erin bestaat de nationale soevereiniteit, veiligheid en ontwikkelingsbelangen te beschermen”. Als aanvulling op de bepalingen van artikel 23 van de basiswet verbiedt de SNSO vijf nieuwe categorieën van strafbare feiten, te weten verraad, oproer, diefstal van staatsgeheimen en spionage, sabotage die de nationale veiligheid in gevaar in gevaar brengt en buitenlandse inmenging. Met de SNSO wordt de overkoepelende definitie van “nationale veiligheid” van het vasteland uitgebreid naar het grondgebied, waardoor de uitvoerende macht de facto onbeperkte bevoegdheden krijgt op dit gebied.

Andere categorieën van strafbare feiten in de SNSO waren reeds aanwezig in het Hongkongse recht, maar het toepassingsgebied van deze bestaande categorieën van strafbare feiten is met de nieuwe wet uitgebreid. De SNSO vervangt de wet inzake opruiing uit het koloniale tijdperk en strekt tot uitbreiding van de bestaande strafbare feiten van aanzetten tot “onvrede” met het “fundamentele stelsel van de staat dat is ingesteld bij de grondwet van de Volksrepubliek China”. In de wettekst van de SNSO is ook uitdrukkelijk gesteld dat het “niet nodig” is om aan te tonen dat er sprake was van een bedoeling om “aan te zetten tot geweld” om van een strafbaar feit te kunnen spreken, waarmee wordt afgeweken van zowel de gebruiken in de wereld van het gemene recht als de internationale beginselen. Bovendien is de maximumstraf voor het strafbare feit verhoogd van twee jaar tot zeven jaar gevangenis. Indien de opruiing plaatsvindt in samenspanning met “een externe kracht”, bedraagt de maximumstraf nu tien jaar gevangenis.

In de SNSO bestrijkt het gewijzigde strafbare feit “aanzetten tot onvrede bij overheidsfunctionarissen” nu meer lasthebbers van de overheid, waaronder de voorzitter van de Ombudsman en de voorzitter van de commissie Gelijke Kansen.

In de SNSO is voorts bepaald dat wie veroordeeld wordt voor strafbare feiten in verband met de nationale veiligheid slechts voor één derde van zijn straf kwijtschelding kan verkrijgen, mits de commissaris voor correctionele diensten van oordeel is dat deze strafvermindering “niet in strijd zou zijn met het belang van de nationale veiligheid”. Dit leidt in de meeste gevallen tot langere gevangenisstraffen. Strafvermindering was tot dusver gebruikelijk voor gedetineerden met een staat van goed gedrag in de gevangenis. Personen die worden veroordeeld voor strafbare feiten in verband met de nationale veiligheid zullen zich bovendien voor de rest van hun leven niet langer verkiesbaar kunnen stellen als regeringsleider, voor de Wetgevende Raad, voor de districtsraden of als vertegenwoordiger van het platteland¹³.

Kort na de inwerkingtreding van de SNSO pasten de autoriteiten de striktere bepalingen ervan inzake strafvermindering met terugwerkende toe op een afgesloten NSL-zaak, wat de facto tot een langere gevangenisstraf voor de beklaagde heeft geleid. Een demonstrant die in 2021 was veroordeeld wegens afscheiding op grond van de door Peking opgelegde wet en die een gevangenisstraf van vijf jaar uitzat, kreeg op 24 februari te horen dat hij op 25 maart 2024 zou kunnen vrijkomen. Aangezien de SNSO van kracht werd, werd zijn strafvermindering evenwel ingetrokken. De gedetineerde is een rechterlijke toetsing van de beslissing gestart — voor het eerst voor de SNSO — maar heeft de zaak op 6 december verloren. Een rechter van het Hooggerechtshof besliste dat de rechtbanken zich “in het algemeen” zouden “verlaten” op het

¹³ In een soortgelijke clause in Macau werd de periode beperkt tot vijf jaar.

advies van de uitvoerende autoriteiten over wat nodig was om de nationale veiligheid te beschermen.

De eerste arrestaties in het kader van de SNSO vonden plaats op 28 mei 2024 en waren gericht tegen de gevangen gezette activist Chow Hang-tung (zaak tegen de Hongkongse Alliantie) en vijf anderen. De zes werden ervan beschuldigd het strafbare feit opruiing te hebben gepleegd door berichten te publiceren op sociale media in verband met het harde optreden op het Tiananmenplein in 1989. Sinds 31 december 2024 werd de SNSO toegepast om ten minste 15 personen te arresteren, allen op grond van opruiing. Drie personen werden op grond van de nieuwe wet schuldig bevonden en veroordeeld tot een gevangenisstraf. Hoewel de uitvoering van de SNSO tot dusver relatief gematigd is verlopen in vergelijking met het harde optreden na de invoering van de NSL, is de drempel voor veroordeling laag en waren de straffen streng. Een van de personen die op grond van de wet werd veroordeeld, kreeg een gevangenisstraf van 14 maanden opgelegd wegens het dragen van een T-shirt met een protestslogan die als “opruiend” werd beschouwd.

Op 12 juni 2024 en opnieuw op 24 december 2024 trok de minister van Veiligheid van Hongkong op grond van de nieuwe wet de paspoorten van 13 gezochte, als “voortvluchtig” aangemerkte personen in en belette hij anderen om monetaire betrekkingen aan te gaan of gezamenlijke ondernemingen op te zetten met deze gezochte personen of eigendommen aan hen te verkopen of te leasen.

De wet heeft het afschrikkende effect van de NSL op de samenleving in Hongkong verder versterkt, wat zich onder meer uit in nog meer zelfcensuur onder journalisten en meer terughoudendheid bij maatschappelijke organisaties. Op 29 maart kondigde het door de VS gefinancierde nieuwsstation Radio Free Asia aan zijn bureau in Hongkong te zullen sluiten wegens veiligheidsrisico's voor zijn verslaggevers. Op 28 maart bevestigde de bisschop van Hongkong dat de katholieke diocese bepaalde religieuze praktijken moest aanpassen om te voorkomen dat de nieuwe wet zou worden overtreden.

Uitvoering van de NSL en aanverwante wetgeving

Op 30 juni 2024 was het vier jaar geleden dat de NSL werd ingevoerd. Sinds 31 december 2024 werden 316 mensen gearresteerd op grond van de NSL en aanverwante clausules, met een veroordelingspercentage van meer dan 95 %.

Op kerstavond 2024 publiceerden de autoriteiten van Hongkong een opsporingslijst met zes in het buitenland verblijvende personen, onder wie buitenlandse staatsburgers. De nationale veiligheidspolitie van Hongkong plaatste een bedrag van 1 miljoen HKD (122 000 EUR) op het hoofd van elk van de in vrijwillige ballingschap levende activisten wegens samenspanning met een ander land of met externe elementen, afscheiding en subversie. Dit was opnieuw een extraterritoriale toepassing van de NSL, waarmee het totale aantal van dergelijke arrestaties op 19 kwam. Op 31 december was nog geen van de personen op de opsporingslijsten uitgeleverd aan Hongkong. De woordvoerder van de EU legde een verklaring af waarin deze extraterritoriale aanhoudingsbevelen werden veroordeeld.

De opsporingslijsten hebben een domino-effect teweeggebracht in Hongkong, dat de families en naasten van de activisten onder druk blijft zetten. Op 10 januari nam de nationale veiligheidspolitie de ouders en twee zussen van een op 14 december 2023 op de opsporingslijst geplaatste buitenlandse activist mee voor ondervraging.

De gerechtelijke procedures in de zaken die worden vervolgd op grond van de NSL en van de wet tegen opruiing uit het koloniale tijdperk, werden voorgezet in 2024, zij het met een aanzienlijke vertraging. Een groot aantal gedaagden wordt al sinds midden 2021 in hechtenis gehouden, in sommige gevallen in herhaalde eenzame opsluiting.

Het NSL-proces tegen de 47 prodemocratische wetgevers en activisten die in 2020 een wettige voorverkiezing hadden georganiseerd of daaraan hadden deelgenomen (doorgaans de “47 van Hongkong” genoemd) is het nationale veiligheidsproces met de meeste beklaagden. Op 30 mei 2024 verklaarde het Hooggerechtshof 45 van de beklaagden schuldig aan “samenzwering met het oog op ondermijning” en op 19 november veroordeelde het hen tot gevangenisstraffen van vier jaar en twee maanden tot tien jaar. De maximumstraf op grond van de NSL is levenslang. 2 van de beklaagden van de 47 van Hongkong werden vrijgesproken.

De openbare aanklager heeft hoger beroep ingesteld tegen een van de twee beklaagden die door de rechter werd vrijgesproken. De regering van Hongkong heeft verzoeken van harde voorstanders van Peking om nog zwaardere straffen na te streven voor de 45 naast zich neergelegd. Tegelijkertijd hebben 14 van de beklaagden hoger beroep ingesteld tegen hun schuldigverklaring en veroordeling. Op 31 december had de rechterlijke macht nog geen terechtzittingen gepland voor deze beroepen.

Het proces, met inbegrip van de zittingen voor strafmatiging en de bekendmaking van het vonnis, duurde 131 dagen, waarmee het de oorspronkelijk geplande termijn van 90 dagen overschreed. Ondertussen was ten minste één van de andere acht prodemocratische activisten die in de zaak werden gearresteerd maar niet werden vervolgd in 2024 nog steeds op borgtocht vrij zonder toegang tot zijn paspoort.

Het NSL-proces tegen de Hongkongse Alliantie ter Ondersteuning van Patriottische Democratische Bewegingen in China (de “Hongkongse Alliantie”) is in 2024 de procesfase ingegaan. Op 31 december 2024 had het Hooggerechtshof de terechtzittingen gepland voor mei 2025 en 75 dagen voorbehouden voor zittingen. De ondertussen ontbonden maatschappelijke organisatie organiseerde de jaarlijkse wake bij kaarslicht ter herdenking van het neerslaan van het protest op het Tiananmenplein in 1989. De aanklager beschuldigt de Hongkongse Alliantie en haar kernleden van het aanzetten tot ondermijning. De maximumstraf is levenslang.

In een verwante zaak bevestigde het Hooggerechtshof op 14 maart 2024 de schuldigverklaring en veroordeling van Chow en twee andere leden van de Alliantie wegens het niet inwilligen van een verzoek van de nationale veiligheids politie om informatie te verstrekken. Op 31 juli heeft de hoogste rechterlijke instantie de drie beklaagden toegelaten beroep in te stellen en de terechtzitting gepland voor januari 2025.

Het NSL- en opruiingsproces tegen de mediaondernemer en prodemocratische activist Jimmy Lai is in 2024 voortgezet. Naast Lai werden zes voormalige journalisten van de inmiddels opgeheven krant Apple Daily, die in november 2022 schuld hadden bekend, en drie aan Apple Daily gerelateerde ondernemingen in staat van beschuldiging gesteld. De aanklager diende tegen Lai, een Brits staatsburger, en de anderen twee aanklachten in op grond van de NSL (“samenspanning met een ander land of met externe elementen om de nationale veiligheid in gevaar te brengen”) en één aanklacht op grond van de wet tegen opruiing uit het koloniale tijdperk (“samenzwering om opruiende publicaties te drukken, te publiceren, te verkopen, te koop aan te bieden, te verspreiden, weer te geven en/of te reproduceren”). De maximumstraf

voor de aanklachten op grond van de NSL is levenslang. Het proces, dat naar verwachting 83 dagen zou duren, werd tweemaal verschoven — eenmaal van 1 december 2022 naar 25 september 2023 en vervolgens uiteindelijk naar 18 december 2023. Het proces is op 19 december, de laatste zittingsdag van 2024, zijn 113e dag ingegaan. Lai nam op 20 november voor het eerst persoonlijk plaats op de getuigenbank.

In de zaak Stand News, waar vorderingen werden ingesteld op grond van de wet tegen opruiing uit het koloniale tijdperk, veroordeelde de Districtsrechtbank op 26 september de twee voormalige hoofdredacteuren van het opgeheven onafhankelijke mediakanaal tot gevangenisstraffen van respectievelijk 21 en 11 maanden. Een van de redacteuren, die vóór het proces 349 dagen lang in hechtenis werd gehouden, moest onmiddellijk naar de gevangenis, terwijl de andere redacteur werd vrijgelaten om gezondheidsredenen. Dit is de eerste schuldigverklaring en veroordeling van journalisten wegens opruiing in 72 jaar. De veroordeling heeft het afschrikkende affect van het harde optreden tegen de persvrijheid aangescherpt, wat de reeds alomtegenwoordige zelfcensuur onder journalisten verder heeft doen toenemen.

De manier waarop de nationale veiligheidsprocessen worden gevoerd, heeft herhaaldelijk twijfels doen rijzen over de eerlijke rechtsbedeling, zowel wat de onpartijdigheid van de speciaal geselecteerde nationale veiligheidsrechters als wat de aanslepende procedures betreft. In de zaak Stand News zou het proces 20 dagen duren, maar duurde het uiteindelijk 57 dagen. De datum van het vonnis werd drie keer uitgesteld. De lange voorlopige hechtenis van de verdachten, te weten meer dan 300 dagen, was ook problematisch.

In het eerste proces wegens opruiing sinds de overdracht in 1997 bevestigde het Hof van beroep op 7 maart de veroordeling van activist Tam Tak-chi. Het Hof verwierp de uitspraak van de UK Privy Council dat bij elke toespraak die aan de orde wordt gesteld in het kader van een veroordeling wegens opruiing sprake moest zijn van het welbewust aanzetten tot geweld. Op 14 augustus gaf het Hof van beroep Tam de toelating om zijn schuldigverklaring en veroordeling in januari 2025 aan te vechten.

Op 11 april werd Joseph John, een Portugees staatsburger en ingezetene van het Verenigd Koninkrijk, veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens “aanzetten tot afscheiding”.

Veel van de ongeveer 6 000 demonstranten die tijdens de protesten van 2019 zijn gearresteerd maar nog niet in staat van beschuldiging zijn gesteld, zijn nog steeds op borgtocht vrij, in afwachting van politieonderzoeken en vervolgingsbesluiten. Als reactie op oproepen om de aanklachten tegen deze personen “categorisch” in te trekken, verklaarde de minister van Justitie Paul Lam in een interview in oktober 2024 dat dit in strijd zou zijn met het beginsel van de rechtsstaat. Hij voegde daaraan toe dat er nieuwe bewijzen zouden kunnen opduiken en dat er geen termijn bestond voor het vervolgen van misdrijven die in het verleden hebben plaatsgevonden.

In het eerste proces van de stad op grond van de terrorismebestrijdingsverordening van de Verenigde Naties veroordeelde een jury op 29 augustus één persoon wegens een vermeend plan om explosieven tot ontploffing te brengen en vuurwapens in te zetten tegen de politie tijdens de protesten van 2019 en sprak het zes anderen vrij. Zes andere beklaagden pleitten schuldig. De rechter veroordeelde de zeven personen tot gevangenisstraffen van 23 jaar en 10 maanden tot 5 jaar en 10 maanden.

Op 12 augustus 2024 verloren Jimmy Lai en zes voormalige wetgevers hun definitieve beroep tegen veroordelingen wegens het “deelnemen” aan een illegale mars op 18 augustus 2019. De hoogste rechterlijke instantie verwierp het argument dat de vervolging een buitensporige beperking van de vrijheid van meningsuiting en van vergadering vormde. Het verzoek van de openbare aanklager om de veroordeling wegens het “organiseren” van de mars te bekrachtigen, werd echter eveneens afgewezen. Twee dagen later diende Lord Neuberger, een voormalig president van het Hooggerechtshof van het Verenigd Koninkrijk die het oorspronkelijke proces had geleid, zijn ontslag in als voorzitter van het panel op hoog niveau van juridische deskundigen op het gebied van mediavrijheid dat de Media Freedom Coalition — waartoe ook EU-lidstaten behoorden — had geadviseerd.

In 2024 hebben ook vijf overzeese niet-permanente rechters van de hoogste rechterlijke instantie van Hongkong hun ambt neergelegd. Hoewel sommigen van hen besloten hadden hun benoeming om persoonlijke redenen niet te verlengen, verklaarde de Britse rechter Lord Sumption, die rechter was geweest bij het Britse Hooggerechtshof, dat het gebied, “dat ooit een levendige en politiek diverse gemeenschap was, langzaam in een totalitaire staat aan het veranderen is. De rechtstaat is ernstig in gevaar op elk gebied dat de regering belangrijk vindt”.

In december 2024 zetelden nog zes overzeese niet-permanente rechters in de hoogste rechterlijke instantie.

Wat betreft aangelegenheden die van belang worden geacht voor de nationale veiligheid, bleef de **rechtsstaat** in Hongkong in 2024 kortom onder zware druk staan. In de subindex inzake “beperkingen van de overheidsbevoegdheden” van de jaarlijkse index voor de rechtsstaat die door het World Justice Project wordt opgesteld en die op 23 oktober 2024 is bekendgemaakt, is Hongkong in vergelijking met 2023 drie plaatsen gezakt, naar de 62e plaats op 142 landen en gebieden. In de subindex inzake “grondrechten” staat Hongkong ook op de 62e plaats, vier plaatsen lager dan in 2023¹⁴. Tegelijkertijd bleef het handels- en privaatrecht nog steeds grotendeels onbeïnvloed door de autoritaire omslag in het Hongkongse rechtskader.

In 2024 **werd ook verdere aandacht besteed aan het integreren van “nationale veiligheid” in het bestuur van de SAR**, met name wat het onderwijs en het ambtenarenapparaat betreft. Op 7 juni kondigde het Hongkongse bureau voor ambtenarenzaken een nieuw ambtenarenstatuut af, waarin de “handhaving van de grondwettelijke orde en de nationale veiligheid” werd genoemd als belangrijke kernwaarde voor de 173 000 ambtenaren van de SAR. Op 6 augustus werd de tentoonstellingsgalerie voor de nationale veiligheid geopend, waarin de protesten van 2019 worden omschreven als een “kleurrevolutie”. Het bureau voor ambtenarenzaken heeft er bij alle regeringsmedewerkers op aangedrongen de galerie vóór eind 2026 ten minsten één keer te bezoeken.

Op 18 november heeft de regering een openingsceremonie gehouden voor het opleidingsprogramma voor districtsmentoren voor het onderwijs over nationale veiligheid voor de eerste reeks van 120 “mentoren” voor nationale veiligheid. De regering zei te verwachten dat tegen 2025 ten minste 2 600 districtsmentoren zouden worden opgeleid en dat elk van hen boodschappen inzake nationale veiligheid zou verspreiden onder ten minste dertig mensen per jaar. De regering verwacht dat jaarlijks meer dan 78 000 mensen boodschappen over de bescherming van de nationale veiligheid zullen ontvangen.

¹⁴ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global>.

Het onderwijsbureau wees in 2024 nogmaals op het belang van onderwijs over nationale veiligheid. In een van een reeks verslagen die op 25 juni werd gepubliceerd, uitten schoolinspecteurs kritiek op een school waar kinderen met een matige leerstoornis terechtkunnen omdat zij de Chinese grondwet niet onderwees en het onderwijs inzake nationale veiligheid niet “volledig uitvoerde”.

De regering oefende ook meer controle uit op het beroep van maatschappelijk werker. Op 3 juli 2024 hechtte de Wetgevende Raad zijn goedkeuring aan een wijziging van de verordening betreffende de registratie van maatschappelijk werkers, waardoor de meerderheid van de medewerkers bij het vergunningverleningsorgaan van de stad voor maatschappelijk werkers door de regering wordt aangewezen. Bij deze wet werd het orgaan ook gemachtigd om maatschappelijk werkers die zijn veroordeeld wegens strafbare feiten op het gebied van de nationale veiligheid permanent uit te sluiten.

In juli onthulde de politie dat zij meer dan 750 000 meldingen had ontvangen via de nationale veiligheidshotline en dat aan ongeveer 10 % tot 20 % van deze meldingen gevolg kon worden gegeven. Los daarvan verklaarde de politie in december dat zij dit jaar 612 sets bewakingscamera's had geïnstalleerd in de stad om de veiligheid te verbeteren. Het doel was om tegen eind 2025 nog eens 1 300 sets te installeren.

De ruimte voor politieke oppositie en pluralistische stemmen in Hongkong is in 2024 verder afgenomen.

Op 13 november onthulde de voorzitter van de Democratische Partij, Lo Kin-hei, dat verschillende belangrijke partijleden en hun families en bedrijven anonieme dreig telefoons en -e-mails hadden gekregen waarin zij werden weggezet als “anti-China en -Hongkong” en waarin zij werden gewaarschuwd voor potentiële opsluiting vanwege hun politieke betrokkenheid.

Op 19 november publiceerden de kranten Ta Kung Pao en Wen Wei Po artikelen van een volledige pagina waarin negen veroordeelde verdachten in de zaak tegen de “47 van Hongkong” specifiek werden genoemd en ervan werden beschuldigd banden met de politieke groepering te hebben of te hebben gehad. De Democratische Partij, ooit de grootste prodemocratische politieke groepering in Hongkong, bleef problemen ondervinden om evenementen voor fondsenwerving te organiseren.

De Burgerpartij, voorheen de op een na grootste politieke groepering van de oppositie in Hongkong, werd op 27 maart geschrapt uit het handelsregister van Hongkong; de groepering had er in mei 2023 voor gestemd zichzelf te ontbinden.

Externe betrekkingen van Hongkong

De externe betrekkingen van Hongkong in 2024 werden gekenmerkt door inspanningen om de handels- en economische banden met landen in Zuidoost-Azië, het Midden-Oosten en andere opkomende markten te diversifiëren. In juli leidde de regeringsleider een delegatie voor een zesdaags bezoek aan Laos, Cambodja en Vietnam. Tot dusver heeft hij zeven lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (Asean) bezocht, met uitsluiting van Brunei, de Filipijnen en Myanmar. In november reisde hij voor zeven dagen naar Peru, waar hij de bijeenkomst van de economische leiders van de economische samenwerking Azië-Stille

Oceaan bijwoonde. Hongkong heeft in 2024 ook een vrijhandelsovereenkomst met Peru ondertekend.

In september stelde Starry Lee, momenteel de enige afgevaardigde van de stad in de vaste commissie van het Nationale Volkscongres, voor om het internationaliseringsproces van de SAR toe te spitsen op landen van het gordel- en wegininitiatief, de Asean en het Midden-Oosten, nadat het lang op Europa en de VS was gericht.

De emigratie uit Hongkong heeft verder aangehouden. In 2024 maakte het Britse ministerie van Binnenlandse Zaken bekend dat het tot op 30 september 2024 32 429 aanvragen voor een Brits nationaal overzees visum (“British National (Overseas) visa”) had ontvangen. Het Verenigd Koninkrijk heeft in totaal ongeveer 224 204 aanvragen van burgers van Hongkong ontvangen voor de speciale visumregeling die de weg naar het staatsburgerschap kan vrijmaken. Ongeveer 158 000 mensen zijn in het kader van de regeling naar het VK gekomen. Canada en Australië ontvingen nog steeds visumaanvragen op grond van op maat gemaakte immigratieregelingen voor inwoners van Hongkong. De bevolking van Hongkong is ondanks emigratie stabiel gebleven op 7,5 miljoen inwoners, hoofdzakelijk dankzij nieuwkomers van het Chinese vasteland.

Op 10 juli heeft de Amerikaanse president de nationale noodtoestand voor Hongkong verlengd, omdat de situatie van de SAR een bedreiging zou vormen voor de “nationale veiligheid, het buitenlands beleid en de economie van de Verenigde Staten”. Door het uitvoeringsbesluit kon de SAR niet langer profiteren van de bijzondere economische behandeling die haar eerder door het Amerikaanse recht was toegekend. Op 19 november hebben de VS, als reactie op het vonnis in de zaak tegen de “47 van Hongkong”, aangekondigd nieuwe visumbeperkingen te zullen opleggen aan functionarissen van Hongkong.

Rechten, vrijheden en gelijke kansen

De bijeenkomst van de Werkgroep universele periodieke doorlichting van de VN-Mensenrechtenraad ten aanzien van China, die ook Hongkong bestrijkt, vond plaats op 23 januari. In aanloop naar de bijeenkomst hadden ten minste 7 landen 13 opmerkingen ingediend met betrekking tot Hongkong, goed voor een recordaantal verzoeken. Tijdens de bijeenkomst hebben 18 landen, waaronder Denemarken, Duitsland, Ierland en Frankrijk, hun bezorgdheid geuit over de burgerrechten op het grondgebied, terwijl de VS en het VK er bij de autoriteiten van Hongkong op aandrongen de NSL te schrappen.

Op 31 mei 2024 maakte de VN-Mensenrechtenraad de standpunten van China over de conclusies en aanbevelingen bekend. China verwierp 14 van de 23 mensenrechtanaanbevelingen met betrekking tot Hongkong die door 20 landen waren gedaan. Onder meer België, Tsjechië, Denemarken, Luxemburg, Nederland en Oostenrijk zagen hun aanbevelingen afgewezen. China verwierp alle aanbevelingen in verband met de NSL in Hongkong en beschreef deze als gebaseerd op “onjuiste informatie”. Tegelijkertijd stelde China dat het “aanbevelingen had aanvaard van Duitsland (om de volledige eerbiediging van de rechtsstaat en het maatschappelijk middenveld en de politieke rechten in Hongkong te herstellen), Frankrijk (om de vrijheid van meningsuiting en vereniging te waarborgen, onder meer online, ook in Hongkong) en Litouwen (om het recht van alle burgers op een mening en op meningsuiting, zonder angst voor represailles en censuur, te waarborgen in alle regio’s, waaronder Hongkong, Tibet en andere regio’s) en deze reeds had toegepast”.

Op 4 juli werd het evaluatieverslag over China besproken en aangenomen in de voltallige vergadering van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties.

In 2024 uitten deskundigen van de Verenigde Naties tweemaal schriftelijk hun bezorgdheid over de situatie van de grondrechten in Hongkong in een schrijven aan de permanente missie van China in Genève.

Op 25 januari uitte de speciale VN-rapporteur inzake foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing “bezorgdheid” over het feit dat de kroongetuige à charge in het nationale veiligheidsproces van Jimmy Lai, Andy Li, in een gevangenis op het vasteland “werd onderworpen aan foltering en/of andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing” en dat hij “daardoor werd gedwongen te bekennen dat hij met Jimmy Lai had samengespannen met het oog op samenzwering met buitenlandse entiteiten”¹⁵.

Op 22 maart 2024 legden de speciale rapporteurs van de Verenigde Naties een verklaring af over: i) de bevordering en bescherming van het recht op vrijheid van mening en meningsuiting; ii) het recht op onderwijs; iii) het recht op vrijheid van vreedzame vergadering en vereniging; iv) de situatie van mensenrechtenverdedigers; v) de onafhankelijkheid van rechters en advocaten; en vi) de bevordering en bescherming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden bij het bestrijden van terrorisme. In die verklaring werd gesteld dat de wetgeving op grond van artikel 23 “talrijke maatregelen [bevatte] die de uitoefening van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden aanzienlijk en onnodig zouden beperken en die onverenigbaar zouden zijn met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten”¹⁶.

Ook het afgelopen jaar was Hongkong gedaald op verschillende wereldwijde ranglijsten voor mensenrechten en andere rechten. In de index van menselijke vrijheid 2024 van het Cato Institute en het Fraser Institute was Hongkong gezakt van plaats 46 in 2023 naar plaats 50 van de 165¹⁷. Volgens een verslag van de ngo Freedom House was Hongkong in 2024 een “gedeeltelijk vrij” gebied en scoorde het 41 op 100, nagenoeg hetzelfde als in 2023, toen Hongkong een score van 42 op 100 toegekend kreeg¹⁸.

De situatie inzake persvrijheid is verder verslechterd Hongkong stond op de 135e plaats van de 180 landen en regio's in de wereldindex voor persvrijheid van de organisatie Verslaggevers zonder Grenzen, die op 3 mei werd gepubliceerd¹⁹. Volgens de op 20 augustus 2024 door de vereniging van journalisten van Hongkong (Hong Kong Journalists Association — HKJA) gepubliceerde index voor persvrijheid was de persvrijheid in 2023 zowel voor het algemene publiek als voor journalisten afgenomen²⁰.

De HKJA stond in de loop van het jaar onder bijzondere druk. Op 25 januari 2024 maakte de vakbond bekend dat de Hongkongse belastingdienst 400 000 HKD (45 000 EUR) winstbelasting eiste in het kader van een controle van de rekeningen van de HKJA voor 2017-2018. De autoriteiten verzochten de HKJA om winstbelastingaangiften in te dienen voor een

¹⁵ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28734>.

¹⁶ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28893>.

¹⁷ <https://www.cato.org/human-freedom-index/2024>.

¹⁸ <https://freedomhouse.org/country/hong-kong/freedom-world/2024>.

¹⁹ <https://rsf.org/en/index>.

²⁰ <https://hkja.org.hk/en/press-release/press-freedom-in-hong-kong-at-11-year-low-according-to-media-survey-amid-fears-over-article-23-national-security-law/>.

periode van zes jaar tussen 2017/2018 en 2022/2023. De HKJA heeft bezwaar gemaakt tegen de aanslag. In april moest een door de HKJA georganiseerd benefietconcert online doorgaan wegens “onstuitbare krachten”. In mei besloot de voormalige voorzitter van de HKJA om zich niet opnieuw verkiesbaar te stellen, omdat de vereniging volgens hem “onder vuur kan komen te liggen als ik aanblijf”. Op 21 juli, een dag voor de jaarlijkse algemene vergadering, moest de HKJA er bij de leden op aandringen een anoniem WhatsApp-bericht te negeren waarin deelname werd afgeraden om “veiligheidsredenen”.

Op 13 september maakte de HKJA bekend dat tussen juni en augustus “tientallen journalisten, hun familieleden of werkgevers van hun familieleden, alsmede burens en partners, zowel online als offline werden geïntimideerd en lastiggevallen”. In één geval ontving de huisbaas en vastgoedmakelaar van een journalist anonieme brieven waarin werd gedreigd met “onvoorstelbare gevolgen” en “nevenschade” tenzij de huurder uit het onroerend goed en het district zou worden uitgezet. Nadat de voorzitter van de HKJA deze gevallen bij de politie had gemeld, bedaarde de situatie. Tegen het einde van het jaar hernam de intimidatie van individuele journalisten evenwel.

Op 24 september 2024 heeft het Hooggerechtshof een door de HKJA ingestelde zaak inzake rechterlijke toetsing in behandeling genomen met betrekking tot een nieuwe regel die de toegang van journalisten tot een door het ministerie van Vervoer beheerd openbaar register beperkt. De vakbond vroeg zich af of de nieuwe regel in overeenstemming was met het beginsel van persvrijheid. Op 31 december was er nog geen uitspraak gedaan.

Na de vaststelling van de wetgeving op grond van artikel 23 kondigde de Wall Street Journal op 2 mei 2024 aan zijn hoofdkantoor in Azië te zullen verplaatsen van Hongkong naar Singapore. In juli ontsloeg de Wall Street Journal een verslaggeefster nadat zij was verkozen tot voorzitter van de HKJA.

Plaatselijke media sluiten zich vaak aan bij het officiële standpunt van de regering van Hongkong wanneer zij nieuws brengen. De reguliere media kiezen er bijvoorbeeld voor om William Lai niet als “president van Taiwan” aan te duiden, en hebben het in plaats daarvan over “de leider van Taiwan” of “Lai van Taiwan”. Daarmee wijken zij af van wat vier jaar geleden gebruikelijk was, toen de reguliere media Tsai Ing-wen nog steeds de “president van Taiwan” noemden.

De autoriteiten van Hongkong zijn de immigratieregels verder blijven gebruiken om journalisten die als ongunstig en als pleitbezorgers voor de persvrijheid worden beschouwd de toegang tot de SAR te ontfangen²¹. Op 10 april 2024 werd een vertegenwoordigster van Verslaggevers zonder Grenzen met de Poolse nationaliteit zes uur lang vastgehouden en de toegang tot Hongkong ontzegd bij aankomst op het grondgebied, waar zij het proces tegen media-ondernemer Jimmy Lai wilde volgen. In augustus werd een op het vasteland gevestigde journalist van Bloomberg, die naar Hongkong wilde verhuizen, een werkvisum geweigerd. Op 14 september werd een Franse fotojournaliste de toegang tot Hongkong geweigerd, waarschijnlijk in verband met een foto die zij had genomen van de gevangengenomen Jimmy Lai voor de Associated Press.

²¹ Het afgelopen jaar heeft de regering van Hongkong ook activisten de toegang geweigerd. Op 27 juni werd een Japanse activist de toegang geweigerd. Op 8 september werd een Duitse activist de toegang geweigerd. Vlak voordat hij Hongkong binnenkwam, was de Duitse activist naar het Chinese vasteland gereisd. Hij werkte samen met het Tibet Initiative Deutschland, dat pleitte voor zelfbeschikking in de Chinese regio, en was medeoprichter van Freiheit für Hongkong, een ngo die zich inzet voor een democratisch, vrij Hongkong.

In 2024 was een verslaggever die gespecialiseerd was in het Chinese defensiebeleid en de Chinese diplomatie bij de South China Morning Post nog steeds vermist nadat hij in oktober 2023 verslag had uitgebracht over het Beijing Xiangshan Forum.

Positiever is dat het Hof van beroep op 4 september een uitspraak van een lagere rechter heeft bevestigd waarin werd geweigerd de waarschuwing van de communicatieautoriteit tegen “Headliner”, een ondertussen stopgezet satirisch programma van RTHK, de openbare omroep van Hongkong, te bekrachtigen.

De vrijheid van meningsuiting kwam in 2024 verder onder druk te staan Met ingang van 15 mei blokkeerde YouTube de lokale toegang tot 32 filmpjes in verband met het protestlied “Glory to Hong Kong”. De beslissing kwam er nadat het Hooggerechtshof de regering een voorlopig bevel had gegeven om het lied te verbieden, omdat het volgens de autoriteiten “is gebruikt om anderen aan te zetten” tot het plegen van delicten op het gebied van de nationale veiligheid, zoals afscheiding en opruiing.

De ruimte voor kritische kunstenaars en onafhankelijke culturele instellingen is in 2024 verder gekrompen

Kunstenaars, zoals prodemocratische filmmakers, worden geconfronteerd met bezuinigingen op de financiering en politieke druk. Op 24 oktober 2024 kondigde de onafhankelijke filmorganisatie Ying e Chi haar opheffing aan, en een van haar oprichters verhuisde in augustus naar Taiwan om de instelling daar opnieuw op te starten, vanwege het “relatief vrijere klimaat” in Taiwan. De instelling verspreidde controversiële politieke documentaires, zoals de bekroonde documentaire “Lost in the Fumes”. Op 17 december kondigde de Hong Kong Federation of Drama Societies aan dat het Hongkongse ministerie van Recreatie en Cultuur voor het tweede jaar op rij geen locatie zou aanbieden voor de jaarlijkse uitreikingsceremonie voor drama die gepland was voor april 2025. Diezelfde dag verklaarde de Hong Kong Federation of Drama Societies ook dat de raad voor de Ontwikkeling van de Kunsten van de Hongkongse regering voor het tweede jaar op rij geen financiële steun zou verlenen voor de ceremonie. Uit documenten van twee jaar geleden bleek dat de raad ontevreden was over het feit dat de jaren voordien een onafhankelijke journalist en een satirische cartoonist werden uitgenodigd om prijzen uit te reiken.

In 2024 werden ook verschillende concerten op het laatste nippertje afgezegd door artiesten die de prodemocratische beweging genegen waren. Zo kondigde het Hong Kong Festival Orchestra op 4 december aan dat zijn optreden op 8 december moest worden geannuleerd vanwege een “dringende controle van en reparatiewerkzaamheden” aan het gemeentehuis van Tsuen Wan. Los daarvan werd de uitvoering van “Accidental Death of an Anarchist”, die gepland was van 21 februari tot en met 2 maart, op 5 februari geannuleerd. Het theatergezelschap “Fire Makes Us Human” had van een school zalen toegezegd gekregen voor een reeks voorstellingen die van 2 tot 4 februari had moeten plaatsvinden. Op 30 januari waren die plots niet meer beschikbaar. De oprichter van het gezelschap legde uit dat de school het besluit had genomen aangezien het Onderwijsbureau op de richtsnoeren voor de “Nationale Veiligheid: specifieke maatregelen voor scholen” had gewezen. De oprichter zei dat hij ervan werd beticht “ongepaste opmerkingen” te plaatsen op het internet. Het gezelschap kondigde later aan dat het zijn activiteiten zou opschorten.

Op 31 maart sloot de onafhankelijke boekhandel Mount Zero, wegens aanhoudende druk van de autoriteiten. Op 20 augustus sloot ook een andere boekhandel, Mellow Out.

Er zijn geen tekenen van herstel van de vrijheid van vergadering voor vreedzame protesten Hoewel er in 2024 af en toe kleinschalige protesten plaatsvonden aan het hoofdkwartier van de regering, waren er geen grotere protesten. Verzoeken aan de regering van een voormalig minister voor Vervoer en Huisvesting in oktober om vreedzame protesten en vergaderingen toe te staan om het “negatieve imago” van de SAR “om te buigen” werden door de regeringsleider van Hongkong van de hand gewezen.

De Pekinggezinde Hong Kong Federation of Trade Unions en Federation of Hong Kong and Kowloon Labour Unions bevestigden in 2024 afzonderlijk dat zij voor het tweede jaar op rij geen protesten zouden organiseren op 1 mei (Dag van de Arbeid). Los daarvan vonden er aan het Bureau van de Europese Unie in Hongkong vier protesten plaats van Pekinggezinde groeperingen die kritiek uitten op de verklaringen van de EU over de politieke ontwikkelingen in Hongkong.

In 2024 ging de vroeger grootschalige wake bij kaarslicht in Victoria Park op 4 juni, ter herdenking van het harde optreden op het Tiananmenplein in 1989, die aanvankelijk werd georganiseerd door de maatschappelijke organisatie Hongkongse Alliantie ter Ondersteuning van Patriottische Democratische Bewegingen, voor het vijfde opeenvolgende jaar niet door. De aanwezigheid van vertegenwoordigers van het Bureau van de Europese Unie en consulaten van EU-lidstaten in Victoria Park in de nacht van 4 juni kreeg in de lokale media ruime aandacht. Het Bureau van de Europese Unie heeft die dag ook opnieuw kaarsen in de ramen van zijn kantoren geplaatst als teken van herdenking. De politie arresteerde die dag vier personen tussen 23 en 69 jaar en liet hen op borgtocht vrij.

Ook de vrijheid van vereniging bleef onder druk staan in 2024. Op 23 juli kondigde het Hong Kong Christian Institute zijn ontbinding aan, waarbij het verklaarde dat het zijn missie vanwege het huidige klimaat niet “vrijelijk” kon uitoefenen. De groepering was vroeger lid van het ondertussen ontbonden Civil Human Rights Front en van de Hongkongse Alliantie.

Op rechten gebaseerde **maatschappelijke organisaties** die nog steeds actief zijn in de stad blijven onder druk staan. Institutionele en anonieme intimidatie van maatschappelijke actoren, vergelijkbaar met de door de HKJA beschreven praktijken, was alomtegenwoordig. Bij dergelijke intimidatie waren ook andere overheidsdiensten, zoals de belastingdienst of de brandveiligheidsautoriteiten, betrokken. Het opdrogen van zowel publieke als particuliere financiering voor sommige ngo’s was eveneens een punt van zorg in 2024. Maatschappelijke actoren die nog steeds actief zijn in de stad gaven echter blijk van een opmerkelijke veerkracht door op zoek te gaan naar manieren om zich in de resterende ruimte te bewegen en deze — waar mogelijk — uit te breiden.

De kwestie van de rechten van gevangenen bleef een punt van zorg. Chow Hang-tung, de gedetineerde prodemocratische activiste die lid is van de Hongkongse Alliantie, is in 2024 herhaaldelijk in eenzame opsluiting geplaatst.

In januari werden een cipier en vier gedetineerden van de correctionele instelling Pik Uk ervan beschuldigd een 18-jarige gedetineerde, die geen politieke gevangene was, “opzettelijk te hebben verwond”. De functionaris van de afdeling Correctionele Diensten zou anale laceraties en rectale perforatie hebben veroorzaakt. In juni werd een gepensioneerd functionaris in dezelfde zaak aangeklaagd omdat hij de aanval niet had gemeld.

Volgens het jaarverslag van 2023 inzake bezoeken van vrederechters, dat in september 2024 werd gepubliceerd, hadden de vrederechters — gemeenschapsleiders die hoofdzakelijk zijn aangesteld om verschillende strafinrichtingen te bezoeken om de rechten van gedetineerden te waarborgen — 71 klachten ontvangen, een stijging met 69 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

Ook de **academische vrijheid** bleef onder druk staan. Zelfcensuur was alomtegenwoordig, met name in de sociale en geesteswetenschappen. Kritische academische stemmen werden terzijde geschoven. In de 80 bladzijden lange studie getiteld *We Can't Write the Truth Anymore: Academic Freedom in Hong Kong Under the National Security Law*, die op 24 september werd gepubliceerd, stelden twee in de VS gevestigde mensenrechtengroepen, Human Rights Watch en de Hong Kong Democracy Council, dat de nationale veiligheidswetgeving van de stad verstreckende gevolgen had op de universiteitscampussen. In 2024 werden verschillende sociale wetenschapsafdelingen van Hongkongse universiteiten samengevoegd ten koste van de “politieke wetenschappen”. In augustus herstructureerde de Chinese universiteit van Hongkong haar 54 jaar oude departement Regering en Overheidsadministratie, dat werd gedegradeerd tot een programma en werd opgenomen in de nieuwe school voor Governance en Politieke Wetenschappen. Ook de stadsuniversiteit van Hongkong voerde veranderingen door en doopte haar bachelorprogramma voor Openbaar Beleid en Politiek om tot Openbare Aangelegenheden en Management.

Ook in 2024 waren er opnieuw hoopvolle tekenen van vooruitgang op het gebied van de rechten van lhbtqi+-personen in Hongkong. In september 2023 oordeelde de hoogste rechterlijke instantie dat het discriminerende huisvestingsbeleid en de erfeniswetgeving van Hongkong, die gebaseerd waren op seksuele gerichtheid, ongrondwettig waren, wat opnieuw een mijlpaal was voor de rechten van lhbtqi+-personen in Hongkong. Ondanks het voorstel van een Pekinggezinde wetgever om Peking te vragen de beslissing ongedaan te maken, bevestigde het ministerie van Justitie op 6 december dat de “juridische geschillen lokaal moeten worden beslecht”.

Op 29 april kreeg transgenderactivist Henry Tse een nieuwe identiteitskaart, nadat hij zijn gendermarker met succes had bijgewerkt na een reeks rechtszaken tegen het stadsbestuur over een periode van zeven jaar.

In september 2023 had de hoogste rechterlijke instantie geoordeeld dat het de plicht van de regering was om binnen de volgende twee jaar een alternatief kader voor de bescherming van partnerschappen tussen personen van hetzelfde geslacht te bieden. In mei 2024 erkende de secretaris voor grondrechtelijke en vastelandszaken dat de autoriteiten de “complexe” kwestie aan het bestuderen waren. Ondertussen bleek uit een op 18 juni verschenen rapport van de media dat het bureau voor grondrechtelijke en vastelandszaken de helft van zijn financiering voor maatschappelijke organisaties die seksuele minderheidsgroepen ondersteunen in het kader van de financieringsregeling voor gelijke kansen (seksuele gerichtheid) had geschrapt.

De **vrijheid van godsdienst** bleef in 2024 grotendeels beschermd, hoewel er tekenen zijn van een verdere afstemming van het beleid op dit gebied op de politieke verwachtingen. In een verslag getiteld *Hostile Takeover: The CCP (China Communist Party) and Hong Kong's Religious Communities*, dat op 30 januari 2024 werd gepubliceerd, erkende de in de VS gevestigde Committee for Freedom in Hong Kong Foundation dat “religieuze vervolging in Hongkong niet zo ernstig was als op het Chinese vasteland”. Religieuze leiders in de SAR werden echter onder druk gezet om de prioriteiten van de Communistische Partij te bevorderen

en moesten bijvoorbeeld de handhaving van de nationale veiligheid aanvaarden. Voor het tweede jaar op rij was op een anglicaanse kerk de Chinese nationale vlag te zien op de nationale feestdag op 1 oktober, wat op kritiek werd onthaald bij de kerkgangers.

Wat **asielzoekers** betreft, heeft de minister voor Veiligheid op 5 november onthuld dat de Hongkongse regering een streefdoel had vastgesteld om elk jaar ten minste 1 320 “uitgeprocedeerde aanvragers van non-refoulement” te repatriëren. De situatie van asielzoekers in Hongkong blijft precair, aangezien Hongkong noch het Vluchtelingenverdrag van 1951, noch het Protocol betreffende de status van vluchtelingen van 1967 heeft ondertekend. Maatschappelijke organisaties die asielzoekers ondersteunen, kwamen in 2024 onder druk te staan.

Wat de **arbeidsrechten** betreft, bereikte de adviesraad voor werk in 2024 een consensus om de nieuwe drempel voor een “ononderbroken arbeidsverhouding” vast te stellen op 68 uur in 4 weken, om de wettelijke uitkeringen uit te breiden naar meer werknemers ²². Arbeidsorganisaties hebben melding gemaakt van een toename van het aantal arbeidsongevallen ten opzichte van het voorgaande jaar, met name in de logistiek en in magazijnen. De vereniging voor de rechten van slachtoffers van arbeidsongevallen meldde 19 sterfgevallen en 6 ernstige gewonden bij 25 incidenten in 2024, vergeleken met slechts 5 ongevallen in deze sectoren in 2023.

De 400 000 arbeidsmigranten die als huispersoneel werken in Hongkong bleven een kwetsbare groep, ondanks het (naar internationale normen) relatief geavanceerde rechtskader dat op hen van toepassing is en ondanks hun verdere toegang tot de rechter en tot medische zorg. De Hongkongse federatie van vakbonden voor Aziatisch huispersoneel onthulde dat zij in 2024 13 gevallen van buitenlands huishoudelijk personeel had behandeld waarin werknemers onder druk werden gezet om te werken hoewel zij ziek waren. In één geval werd een huishoudster uit de Filipijnen door haar werkgever onder druk gezet om geen chemotherapie te nemen.

De Hongkongse autoriteiten hebben sinds 2021, het laatste jaar waarin een officiële armoedegrens werd vastgesteld, geen officiële gegevens meer gepubliceerd over het percentage van de bevolking dat onder de armoedegrens leeft. Volgens de beleidsverklaring van de regeringsleider van oktober 2024 woonden in 2024 ongeveer 110 000 gezinnen in Hongkong in onderverdeelde flats. Wetgeving om dergelijke huisvesting te reguleren en de levensomstandigheden voor de huurders te verbeteren zal naar verwachting ten vroegste in 2025 worden ingediend.

II. Economische ontwikkelingen

Hongkong oefent onafhankelijk gezag uit bij de uitvoering van commerciële overeenkomsten en bepaalt het monetaire beleid onafhankelijk van het Chinese vasteland. Hongkong bleef in 2024 een apart rechtsgebied dat losstaat van het Chinese vasteland, met name als het gaat om kwesties van economisch beleid. Het behield een aparte munteenheid zonder kapitaalbeperkingen, evenals aparte regelgevende structuren om toezicht te houden op ondernemingen die actief zijn in het gebied. De prioriteiten van de regering tijdens het jaar bestonden erin: i) contact te leggen met de rest van de wereld, waaronder de markten van het Midden-Oosten en Azië; ii) gekwalificeerde werknemers en ondernemingen naar Hongkong te

²² Het voorstel tot wijziging van de wet zal worden ingediend in de eerste helft van 2025.

halen; iii) de economie en de innovatie te ondersteunen; en iv) een verdere economische integratie met het Chinese vasteland te bewerkstelligen.

Hongkong was in 2023 **de op drie na grootste bestemming voor buitenlandse directe investeringen** (BDI) ter wereld blijkens het World Investment Report 2024 van de Conferentie van de Verenigde Naties inzake handel en ontwikkeling²³. Uit het meest recente onderzoek van de regering van Hongkong naar buitenlandse ondernemingen blijkt dat het aantal niet-Chinese buitenlandse ondernemingen in Hongkong in 2024 toenam ten opzichte van vóór COVID-19, waarbij de EU de grootste niet-Chinese bedrijfsgemeenschap in Hongkong bleef. De zakelijke aanwezigheid van de Europese Unie is aanzienlijk toegenomen, met een stijging van 5,9 % op jaarbasis van het aantal bedrijven in Hongkong in 2024, hetzij een stijging met 2,3 % ten opzichte van 2019. In 2024 waren in Hongkong ten minste 1 640 EU-bedrijven actief. De helft van deze EU-bedrijven gebruikt de stad als regionaal hoofdkantoor of regionaal kantoor, hetgeen een daling van 9,8 % vormt ten opzichte van 2019.

De Hongkongse economie wordt **gedomineerd door diensten** (goed voor 94 % van het bbp), waaronder financiële diensten en logistiek, terwijl de be- en verwerkende industrie slechts een fractie van het bbp vertegenwoordigt (1 %). Hong Kong is een van de grootste **handelseconomieën** (en staat op de zevende plaats in de World Trade Statistical Review 2023 van de WTO, de meest actuele gegevens op het tijdstip van schrijven²⁴). De handel in goederen, die grotendeels bestaat uit wederuitvoer, vertegenwoordigt ongeveer 299 % van het bbp, waaruit de openheid van de economie voor handel blijkt²⁵.

Medio 2024 bedroeg de **bevolking** van Hongkong 7,53 miljoen, en stijging met 0,1 % ten opzichte van eind 2023 en met 0,2 % ten opzichte van het niveau vlak vóór de COVID-19-pandemie (eind 2019). Ongeveer 170 000 inwoners verlieten Hongkong tijdens de pandemie²⁶.

In 2024 groeide de economie van Hongkong voor het tweede jaar op rij, met een stijging van het bbp met 2,5 % ten opzichte van het voorgaande jaar²⁷, na een groei van 3,2 % in 2023. Het groeipercentage lag in de buurt van de ondergrens van de overheidsprognose in de begroting 2024-2025 (gepubliceerd in februari 2024), die voorspelde dat het bbp voor het volledige jaar met 2,5-3,5 % zou toenemen. De economische groei werd ondersteund door: i) een toename van de buitenlandse handel in goederen en diensten, de logistieke sector en de bouw; en ii) een geleidelijk herstel van de financiële sector in de loop van het jaar. De particuliere consumptie en sectoren die inkomsten uit toerisme halen, bleven echter ondermaats presteren vergelijking met de periode vóór de pandemie.

²³ Website van de UNCTAD:

<https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>.

²⁴ World Trade Statistical Review 2023 van de Wereldhandelsorganisatie:

https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2023_e.htm.

²⁵ Verhouding van de waarde van de totale buitenlandse handel tot het bbp berekend op basis van het bbp en statistieken over buitenlandse handel (eerste negen maanden van 2024) van de dienst voor Bevolking en Statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode250.html>

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>.

²⁶ Dienst voor Bevolking en Statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=110-01001.

²⁷ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2025/02/20250203/20250203_163405_486.html.

De inflatie bleef gematigd in 2024, met een jaarlijkse stijging van de consumentenprijsindex in dat jaar van 1,7 %²⁸. **Het werkloosheidscijfer** bedroeg 3,1 % voor héél 2024, een lichte stijging ten opzichte van 2,9 % in 2023²⁹.

De **handels- en logistieke sector** — die goed is voor 19 % van het bbp van Hongkong — herstelde in de loop van het jaar. Het bbp uit in- en uitvoeractiviteiten nam de eerste negen maanden van 2024 met 2,6 % toe ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar³⁰ (na een krimp van 4,4 % voor het gehele jaar 2023) en de waarde van de buitenlandse goederenhandel van Hongkong steeg in 2024³¹ met 7,3 % tot 9,46 biljoen HKD (1,2 biljoen EUR³²) (na een daling van 6,7 % in 2023). De positie van Hongkong als handelsknooppunt voor goederen wordt grotendeels ondersteund door zijn rol als centrum van doorvoer en wederuitvoer voor het Chinese vasteland.

De **financiële sector** (die goed is voor ongeveer een kwart van het bbp van Hongkong, maar slechts werk biedt aan 7,2 % van de beroepsbevolking) groeide in de eerste negen maanden van 2024 met 0,4 % ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar, na twee opeenvolgende jaren van dalingen in 2022 en 2023³³. Het aantal **beursintroducties** daalde in 2024 verder tot 71, van 73 in 2023 en 90 in 2022. Het totale door beursintroducties opgehaalde bedrag steeg evenwel met 88,9 % ten opzichte van het voorgaande jaar, tot 87,5 miljard HKD (10,7 miljard EUR). Hongkong was in 2024 naar waarde het op drie na grootste centrum voor beursintroducties, tegenover het op zeven na grootste in 2023 (Hongkong was het op drie na grootste centrum in 2022 en 2021, het op een na grootste in 2020 en het grootste in 2019).

In 2024 herstelde de **Hang Seng-index van Hongkong** met 17,7 %, terwijl de **kapitalisatie** op de beurs van Hongkong met 13,8 % steeg tot 35,3 biljoen HKD (4,3 biljoen EUR). De gemiddelde dagelijkse marktomzet steeg met 25,5 % ten opzichte van het voorgaande jaar tot 132 miljard HKD (16,1 miljard EUR)³⁴. De Hang Seng-index steeg in de eerste helft van 2024 met 3,9 % en in de tweede helft met 13,2 %. Het herstel in de tweede helft werd ondersteund door een lagere rente in de VS en Hongkong en door economische stimuleringsmaatregelen op het Chinese vasteland (ondernemingen van het Chinese vasteland vertegenwoordigen 80 % van de beurskapitalisatie van Hongkong). Eind oktober 2024 was Hongkong wereldwijd de op zeven na grootste en in Azië de op vier na grootste beurs, gemeten naar beurswaarde, en het grootste offshore zakelijke knooppunt ter wereld voor handel in de renminbi.

Het **toerisme en de sectoren die inkomsten uit toerisme halen**, moeten zich nog herstellen tot het niveau van 2018, het laatste “normale” jaar voor de toeristische stromen naar Hongkong vóór het begin van de COVID-19-pandemie. In 2024 verwelkomde Hongkong 44,5 miljoen bezoekers, een stijging met 30,9 % ten opzichte van het voorgaande jaar, maar slechts 68 %

²⁸ Dienst voor bevolking en statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=510-60001.

²⁹ Dienst voor bevolking en statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=210-06101#.

³⁰ Dienst voor bevolking en statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501#.

³¹ Dienst voor bevolking en statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=410-50001#.

³² Omgerekend naar EUR waarbij 1 EUR = 8,2 HKD (per eind december 2024). https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-infoeuro_nl.

³³ Dienst voor bevolking en statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501#.

³⁴ Marktstatistieken, website van Hong Kong Exchanges and Clearing Limited: https://www.hkex.com.hk/Market-Data/Statistics/Consolidated-Reports/HKEX-Monthly-Market-Highlights?sc_lang=en.

van het aantal in 2018³⁵. Bezoekers van het Chinese vasteland waren goed voor 76,5 % van het totale aantal bezoekers, ofwel 34 miljoen. Toeristen die naar Hongkong komen, geven tegenwoordig minder uit dan in het verleden, en gedurende de eerste negen maanden van 2024 (de laatste periode waarvoor gegevens beschikbaar zijn) gaven bezoekers per hoofd van de bevolking ongeveer 17 % minder uit dan in 2018. Aangezien er ook minder bezoekers waren, daalden de maandelijkse uitgaven van bezoekers met 41 % ten opzichte van 2018, tot 16,1 miljard HKD (2 miljard EUR). Sectoren die inkomsten uit toerisme halen (waaronder detailhandel, levensmiddelen, vervoer, reizen en horeca) werden eveneens getroffen door zowel het slechts gedeeltelijke herstel van het aantal bezoekers als de verminderde uitgaven. In de eerste negen maanden van 2024 daalde het bbp van de **horecasector** met 3,4 % ten opzichte van het voorgaande jaar en was het 26,2 % lager dan in dezelfde periode van 2019. Het bbp van de **groot- en detailhandel** daalde in dezelfde periode met 11,1 % en lag 44,6 % lager dan in 2019. De daling in de detailhandel en de horeca werd ook aangescherpt door een toename van het aantal inwoners dat naar de naburige stad Shenzhen reist voor winkelen en vrijetijdsbesteding.

De **luchtvaartsector** en aanverwante sectoren herstelden zich in 2024 verder, maar het aantal vluchten en passagiers op de internationale luchthaven van Hongkong bleef onder het niveau van vóór de pandemie. In 2024 steeg het aantal vluchten van en naar Hongkong met 31,6 % tot 363 309 en het aantal passagiers met 34,5 % tot 53,0 miljoen, maar deze aantallen lagen nog steeds respectievelijk 13,5 % en 25,7 % lager dan in 2019. Het luchtvrachtvolume steeg in 2024 met 14,1 % ten opzichte van het voorgaande jaar, tot 4,9 miljoen ton (eveneens 4,2 % meer dan in 2019)³⁶. De opening van een derde start- en landingsbaan op de luchthaven van Hongkong in 2024 zal de jaarlijkse luchtvrachtcapaciteit verhogen tot 10 miljoen ton en het jaarlijkse aantal passagiers tot 120 miljoen.

De sectoren **bouw** en **onroerend goed** noteerden de eerste negen maanden van het jaar een stijging van hun bijdragen aan het bbp van respectievelijk 7,3 % en 0,7 %. De vastgoedprijzen daalden in 2024, en het leegstandspercentage van kantoorgebouwen nam toe, maar Hongkong bleef nog steeds een van de duurste steden ter wereld om een appartement te kopen of te huren of een kantoor te kopen of te huren.

Het **wisselkoersmechanisme**, het Linked Exchange Rate System, van de SAR bleef in 2024 in stand, binnen een bandbreedte van 7,75 — 7,85 HKD tot één US-dollar. De deviezenreserves bleven vrijwel stabiel en sloten 2024 af op 421,4 miljard USD, iets lager dan de 425,6 miljard USD van eind 2023³⁷.

Hongkong zal in het boekjaar 2024-2025 (dat eindigt in maart 2025) naar verwachting een **begrotingstekort houden**. Dit zou het vijfde tekort van de SAR in zes jaar zijn, wat ongebruikelijk is voor een economie die gewend is aan begrotingsoverschotten. De in februari 2024 gepresenteerde begroting vertoonde voor het begrotingsjaar 2024-2025 een geconsolideerd tekort van 144 miljard HKD (17,6 miljard EUR), wat overeenkomt met ongeveer 4,5 % van het bbp van Hongkong, exclusief de opbrengsten van de uitgifte van staatsobligaties. De regering waarschuwde later dat het tekort aanzienlijk hoger zou zijn. De

³⁵ Bezoekersaantallen in Hongkong; toerismebureau van Hongkong:

https://partnernet.hktb.com/en/research_statistics/latest_statistics/index.html.

³⁶ Website van het Burgerluchtvaartdepartement van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.cad.gov.hk/english/statistics.html>.

³⁷ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202501/07/P2025010700388.htm>.

begroting werd gepresenteerd in de verwachting dat de economie met 2,5 % à 3,5 % zou groeien, maar in werkelijkheid was dat 2,5 %.

De tekorten worden gefinancierd door de uitgifte van overheidsobligaties en door de begrotingsreserves van Hongkong aan te spreken. Daardoor waren de begrotingsreserves in december 2024 gedaald tot 664 miljard HKD (80,9 miljard EUR), een daling van 4,1 % ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar en van 43,3 % ten opzichte van de 1,2 biljoen HKD in maart 2019³⁸. De reserves komen nu overeen met naar schatting elf maanden uitgaven, vergeleken met 24 maanden in 2019. In diezelfde periode (maart 2019 tot december 2024) steeg de overheidsschuld van Hongkong van 1,5 miljard HKD naar 293 miljard HKD (35,7 miljard EUR), ofwel 9,2 % van het bbp, als gevolg van de uitgifte van obligaties.

Ondernemingsklimaat

De langdurige gevolgen van de strenge COVID-19-beperkingen bleven voelbaar voor de lokale economie, hoewel zij twee jaar geleden werden opgeheven. Deze gevolgen behelsden onder meer een voortzetting van het verminderde aantal vluchten en passagiers op de luchthaven van Hongkong en ondermaatse prestaties in het toerisme en aanverwante sectoren. De beperkingen, ook op buitenlandse reizen, maakten het moeilijker om een regionaal hoofdkantoor te exploiteren in Hongkong, en het aantal internationale ondernemingen met hun regionale hoofdkantoor in Hongkong is nog steeds niet hersteld tot het niveau van vóór de pandemie (hoewel de helft van de in Hongkong aanwezige EU-bedrijven nog steeds regionale hoofdkantoren zijn). De strikte COVID-19-regels hebben ook de reputatie van Hongkong als zakencentrum en centrum voor buitenlands talent uitgehold.

De politieke en juridische ontwikkelingen in Hongkong, waaronder de uitvoering van de nationale veiligheidswetgeving, de vrijheid van informatie, gegevensbescherming en sancties, hebben de perceptie van Hongkong als een internationaal zakelijk knooppunt voor buitenlandse ondernemingen en talent eveneens aangetast.

De internationale bedrijfsgemeenschap vindt het belangrijk dat Hongkong een open economie en een open en levendige internationale samenleving blijft, met voordelen zoals het vrije verkeer van kapitaal en van informatie, de veiligheid van gegevens en toegang tot een diverse talentenpool. Hoewel die voordelen nog grotendeels aanwezig zijn, zijn sommige internationale ondernemingen naar andere regionale knooppunten vertrokken.

Ondanks deze uitdagingen zien velen in het bedrijfsleven Hongkong nog steeds als een concurrerend zakencentrum. Een aantal voordelen van vestiging in Hongkong zijn: i) een eenvoudig belastingstelsel en lage belastingen; ii) vrij verkeer van kapitaal en volledige convertibiliteit van de Hongkongse dollar; iii) het common-lawstelsel; iv) de lage corruptiegraad; v) de geografische ligging; en iv) de verbindingen met en toegang tot het Chinese vasteland.

Het terughalen van talent en ondernemingen naar Hongkong bleef in 2024 een beleidsprioriteit van de regering. De beroepsbevolking groeide met 0,3 % ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar, tot 3,83 miljoen werknemers eind 2024, maar dit was nog steeds 3,5 % lager dan vóór de pandemie en dan het niveau van voor de NSL (3,97 miljoen).

³⁸ Website van het ministerie van Financiën, regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_acc0_monfinancial.html.

In 2024 waren de meeste werknemers die in het kader van verschillende overheidsprogramma's voor talent naar Hongkong kwamen, onderdanen van het Chinese vasteland (zo werd 98 % van de aanvragen goedgekeurd in het kader van de regeling voor de toelating van kwaliteitsvolle migranten; 92 % van de aanvragen in het kader van de regeling voor de toelating van technologietalenten en 95 % van de aanvragen in het kader van de regeling voor de toelating van toptalenten).

In november 2024 kondigde de regering aan dat het Bureau voor het Aantrekken van Strategische Ondernemingen in het totaal 57 strategische ondernemingen naar Hongkong had gehaald sinds het in december 2022 met zijn activiteiten was gestart³⁹. Deze ondernemingen kwamen vooral van het Chinese vasteland en in mindere mate uit andere delen van de wereld (waaronder Europa).

Uit een recent jaarlijks onderzoek naar buitenlandse ondernemingen door de dienst voor Bevolking en Statistiek van Hongkong⁴⁰ bleek dat het **aantal buitenlandse ondernemingen** (met uitzondering van ondernemingen van het Chinese vasteland) in 2024 met 7,0 % was toegenomen ten opzichte van 2023, tot een recordaantal van 7 340. Volgens het onderzoek had het aantal buitenlandse ondernemingen zich ook hersteld tot boven het niveau van vóór de pandemie, met een toename van 1,4 % ten opzichte van 2019. De buitenlandse ondernemingen waren echter ook kleiner, met gemiddeld 49,5 medewerkers per onderneming, 4,4 % minder dan in 2023 (51,8 medewerkers) en 9,2 % minder dan in 2019 (54,5 medewerkers)⁴¹. Het aantal buitenlandse (niet-Chinese) ondernemingen met een regionaal hoofdkantoor in de SAR bleef aanzienlijk lager en is sinds 2019 met 17,8 % gedaald, ondanks een lichte opleving ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar (een stijging van 1,0 % ten opzichte van 2023). Ondertussen steeg het **aantal** in Hongkong gevestigde **Chinese ondernemingen** in 2024 met 20,3 % ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar en met 45,6 % in vergelijking met 2019 (zij maken nu 26,3 % van de ondernemingen van buiten Hongkong uit, ten opzichte van 19,9 % in 2019).

Op 16 oktober 2024 stelde de regeringsleider van Hongkong in zijn **jaarlijkse beleidsverklaring** beleidsmaatregelen voor om de ontwikkeling van de Hongkongse economie te verbeteren. Deze beleidsmaatregelen omvatten: i) het consolideren van de status van de SAR als financieel- en handelsknooppunt en overslagplaats; ii) het bevorderen van Hongkong als centrum voor innovatie en technologie (I&T); en iii) het opnieuw doen opleven van de toeristische sector. In de beleidsverklaring werd voorts voorgesteld om lokaal talent te stimuleren en talent, ondernemingen en startups uit het buitenland te blijven aantrekken. Ook werd verklaard dat Hongkong de ontwikkeling van de noordelijke metropool in de New Territories van Hongkong zou voortzetten en een verdere integratie met de Hongkongse agglomeratie Greater Bay Area, Macau en Guangdong zou nastreven. Andere initiatieven die in de beleidsverklaring werden vermeld, waren onder meer: i) het versterken van Hongkong als centrum voor juridische diensten, geschillenbeslechting en de handel in onroerend goed; en ii) het bevorderen van de digitalisering van de economie van Hongkong. Tot slot werden in de beleidsverklaring plannen aangekondigd om de schaarste en hoge kosten van onroerend goed

³⁹ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/11/P2024111100391.htm>.

⁴⁰ Report on Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong (verslag van het jaarlijkse onderzoek naar ondernemingen in Hongkong met een buiten Hongkong gevestigde moederonderneming), dienst voor Bevolking en Statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong (editie van 2024): <https://www.censtatd.gov.hk/en/wbr.html?ecode=B11100042024AN24&scode=360>.

⁴¹ Percentages berekend door het Bureau van de Europese Unie, gebruikmakend van gegevens van het jaarlijkse onderzoek naar ondernemingen in Hongkong met een buiten Hongkong gevestigde moederonderneming.

aan te pakken door: i) het aanbod van grond en openbare woningen te vergroten; en ii) de verhuur van onderverdeelde wooneenheden te reguleren.

Om Hongkong te promoten als **internationaal financieel centrum** wil de regering beleidsmaatregelen toepassen als: i) het verdiepen van de wederzijdse markttoegang met het Chinese vasteland; ii) het verder ontwikkelen van offshore-renminbi-activiteiten en het bevorderen van de internationalisering van de renminbi (onder meer door meer in renminbi luidende beleggingsproducten aan te bieden); iii) het versterken van Hongkong als centrum voor risicobeheer, activabeheer en vermogensbeheer (met inbegrip van private equity en family offices); iv) het uitbreiden van de overzeese netwerken (met bijzondere aandacht voor het Midden-Oosten en de Asean); en v) het aantrekken van meer bedrijven om op de beurs van Hongkong te noteren. In de loop van 2024 zijn wijzigingen aangebracht in de aanvraagprocedure voor beursnotering⁴², de regels inzake corporate governance⁴³ en de regeling inzake ingekochte eigen aandelen⁴⁴, die allemaal bedoeld waren om meer ondernemingen aan te moedigen om in Hongkong op de beurs te noteren. Daarnaast erkende Hongkong in 2024 zowel de Abu Dhabi Securities Exchange als de Dubai Financial Market als erkende effectenbeurzen⁴⁵, om zo secundaire noteringen in Hongkong van ondernemingen die hun hoofdnotering op deze twee beurzen hadden te ondersteunen. De Stock Exchange of Hong Kong kondigde ook plannen aan om een kantoor te openen in Riyad. De regeling voor nieuwkomers op de markt voor kapitaalinvesteringen werd in maart opengesteld voor aanvragen om meer kapitaal aan te trekken. Deze regeling biedt individuen de kans om naar Hongkong te migreren op voorwaarde dat zij ten minste 30 miljoen HKD in Hongkong investeren. Het bevorderen van groene financiering en financiële technologieën (fintech) is eveneens een belangrijke prioriteit van de regering.

Wat **groene financiering** betreft, heeft de monetaire autoriteit van Hongkong (HKMA) in mei de Hongkongse taxonomie voor duurzame financiering uitgebracht. Die omvat twaalf economische activiteiten in vier sectoren, te weten elektriciteitsopwekking, vervoer, bouw en water- en afvalbeheer. Volgens de HKMA was de taxonomie opgezet onder verwijzing naar — en met als doel het bevorderen van het gemakkelijk doorzoeken van — (onder meer) de op gemeenschappelijke gronden gebaseerde taxonomie van de EU en China en de EU-taxonomie⁴⁶. In december 2024 publiceerde de regering haar *Stappenplan inzake duurzaamheidsverslaglegging*⁴⁷, waarin het doel werd geuit dat Hongkong uiterlijk in 2028 de standaarden van de International Sustainability Standards Board zou toepassen. De Hongkongse regering bleef ook in 2024 extra groene obligaties uitgeven in het kader van het in 2018 gelanceerde overheidsprogramma voor groene obligaties.

In juni werd een subsidieregeling voor proof-of-concepts van groene en duurzame fintech gelanceerd om financiële ondersteuning te bieden voor groene fintech⁴⁸. In oktober publiceerde Hongkong een beleidsverklaring over de toepassing van artificiële intelligentie (AI) op de

⁴² Gezamenlijke verklaring over een beter tijdschema voor het aanvragen van een nieuwe beursnotering: https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/241018news?sc_lang=en.

⁴³ Persbericht van Hong Kong Exchanges and Clearing Limited: https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/2412192news?sc_lang=en.

⁴⁴ Persbericht van Hong Kong Exchanges and Clearing Limited: https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/240412news?sc_lang=en.

⁴⁵ Persbericht van Hong Kong Exchanges and Clearing Limited: https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/240719news?sc_lang=en.

⁴⁶ Persbericht van de monetaire autoriteit van Hongkong: <https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2024/05/20240503-3/>.

⁴⁷ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241210/20241210_140433_513.html.

⁴⁸ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/06/20240628/20240628_153810_154.html.

financiële markt⁴⁹. In december publiceerde de regering een wetsvoorstel voor een regelgevingskader voor emittenten van aan fiatvaluta gekoppelde stablecoins⁵⁰. De HKMA is in 2024 doorgegaan met het testen en verkennen van digitale centralebankmunten, zowel in Hongkong als voor grensoverschrijdende betalingen. Daarnaast hebben vijf exploitanten van handelsplatformen voor virtuele activa een vergunning gekregen in het kader van het nieuwe vergunningsstelsel voor handelsplatformen voor virtuele activa van de commissie Effecten en Termijncontracten van Hongkong, die in 2023 van kracht is geworden⁵¹. In december heeft de regering van Hongkong het Mondiaal Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen voor belastingdoeleinden van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) in kennis gesteld van haar bereidheid om het rapportagekader voor cryptoactiva (Crypto-Asset Reporting Framework — CARF) toe te passen⁵².

In de beleidsverklaring van de regeringsleider was ook sprake van plannen om de status van Hongkong als **internationaal centrum voor luchtvaart, handel en scheepvaart** te verbeteren. Het gaat onder meer om plannen om: i) het handelsnetwerk van Hongkong uit te breiden; ii) maritieme diensten en diensten in de toeleveringsketen met een hoge toegevoegde waarde te bevorderen; iii) een “kleine haven” aan te leggen; en iv) groene scheepvaart te bevorderen. Voorts zal de regering aandacht besteden aan de verdere ontwikkeling van de handel in grondstoffen, en met name de goudhandel. In november kwam de regering met een actieplan ter bevordering van de levering van groene brandstoffen⁵³, terwijl de Hong Kong Sustainable Aviation Fuel Coalition een witboek publiceerde inzake een strategie voor duurzame luchtvaartbrandstoffen⁵⁴. Diezelfde maand opende de luchthaven van Hongkong haar derde start- en landingsbaan⁵⁵, met als doel de jaarlijkse capaciteit binnen tien jaar uit te breiden naar 120 miljoen passagiers en 10 miljoen ton vracht.

De regering van Hongkong zetten in 2024 haar plannen door om Hongkong verder te ontwikkelen tot een centrum voor **innovatie en technologie**, onder meer op het gebied van: i) “nieuwe industrialisering” (aanmoediging van het gebruik van innovatie en technologie om concurrerende fabricage- en productieactiviteiten te ontwikkelen in Hongkong); ii) medische en gezondheidsinnovatie; iii) de ontwikkeling van een economie op lage hoogte (economische activiteiten en sectoren die actief zijn in het luchtruim tot op 1 000 meter hoogte); iv) ruimtevaarttechnologie; en v) nieuwe energie. In de begroting voor 2024-2025 (bekendgemaakt in februari 2024) is ongeveer 24 miljard HKD (2,9 miljard EUR) uitgetrokken voor deze nieuwe initiatieven. In juli werd een bureau voor digitaal beleid opgericht⁵⁶ en in september werd een nieuwe regeling voor het versnellen van de industrialisering ter waarde van 10 miljard HKD (1,2 miljard EUR) ingevoerd om de opbouw van “slimme” productiefaciliteiten aan te moedigen⁵⁷. In december werd een centrum voor

⁴⁹ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202410/28/P2024102800154.htm>.

⁵⁰ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202412/06/P2024120500406.htm>.

⁵¹ Website van de commissie Effecten en Termijncontracten: <https://www.sfc.hk/en/Welcome-to-the-Fintech-Contact-Point/Virtual-assets/Virtual-asset-trading-platforms-operators/Lists-of-virtual-asset-trading-platforms>.

⁵² Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241213/20241213_184926_513.html.

⁵³ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/15/P2024111500574.htm>.

⁵⁴ Website van de Business Environment Council https://bec.org.hk/sites/default/files/publications/SAF%20Strategy%20for%20HK_0.pdf.

⁵⁵ Persbericht van de internationale luchthaven van Hongkong: https://www.hongkongairport.com/en/media-centre/press-release/2024/pr_1763.

⁵⁶ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202407/25/P2024072400394.htm>.

⁵⁷ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202409/16/P2024091600176.htm>.

supercomputing op het gebied van artificiële intelligentie in gebruik genomen⁵⁸. Er werd aanvullende financiering aangekondigd voor de oprichting van onderzoeksinstellingen op het gebied van biowetenschappen en gezondheidstechnologie. Volgens de regering steeg het aantal startende ondernemingen in de SAR in 2024 met 10 % in vergelijking met dezelfde periode in het voorgaande jaar, tot 4 694⁵⁹.

De werkzaamheden voor de ontwikkeling van de **noordelijke metropool** werden voortgezet. De ontwikkelingszone ten noorden van Kowloon, die onder meer zal bestaan uit woonwijken, een I&T-zone, een logistiek knooppunt en spoorweginfrastructuur die zal aansluiten op de rest van Hongkong en Shenzhen, en zal leiden tot een verdere integratie van Hongkong met de Greater Bay Area. Regeringsleider John Lee noemde de noordelijke metropool in zijn beleidsverklaring van 2024 als nieuwe motor van de economische ontwikkeling in Hongkong. In de beleidsverklaring werd gesteld dat de ontwikkeling van de noordelijke metropool ook in 2024 zou worden versneld, terwijl een prudente begrotingssituatie zou worden gehandhaafd. In 2024 werd een nieuw proces aangekondigd in het kader waarvan grote percelen (tien tot twintig hectare) gezamenlijk zullen worden ontwikkeld door ontwikkelaars wier offerte wordt geselecteerd, om zo de ontwikkeling te versnellen en een gecoördineerd ontwerp mogelijk te maken. In de eerste helft van 2026 zal een conceptueel kader worden gepubliceerd voor de ontwikkeling van een universiteitsstad in dit gebied (waarvoor tachtig hectare grond is gereserveerd), voor instellingen voor postsecundair onderwijs en onderzoekssamenwerking met het Chinese vasteland en het buitenland, en het is de bedoeling om de komende vijf jaar 60 000 wooneenheden te bouwen in de noordelijke metropool.

De noordelijke metropool speelt eveneens een belangrijke rol in de ontwikkeling van I&T. Een van de doelstellingen van de Hongkongse regering bestaat erin de ontwikkeling van de San Tin-technopool (een I&T-zone) te bevorderen, onder meer door gefaseerd nieuwe I&T-locaties te creëren, te beginnen in 2026-2027. In november publiceerde de regering van Hongkong een overzicht van haar ontwikkelingsplannen voor het gebied⁶⁰, waarin zij uiteenzette hoe zij het Hong Kong Park in de noordelijke metropool verder zou ontwikkelen (dat park vormt samen met het Shenzhen Park de Shenzhen- Hong Kong Science and Technology Innovation Cooperation Zone). Een aspect van deze werkzaamheden zal erin bestaan de grensoverschrijdende stromen van personeel, materialen, financiering en data te vergemakkelijken. In april tekende het Hong Kong Park memoranda van overeenstemming met een zestigtal ondernemingen die belangstelling toonden voor het park, waarvan ongeveer een kwart afkomstig was uit het buitenland⁶¹. In de beleidsverklaring van 2024 werd vermeld dat de eerste groep huurders — met inbegrip van degenen die actief zijn op het gebied van levenswetenschappen, gezondheidstechnologie, AI en gegevenswetenschap — in 2025 zijn intrek zou kunnen nemen.

Een ander groot ontwikkelingsproject is de aanleg van de **Kau Yi Chau Artificial Islands** ten westen van het eiland Hongkong (het project bestrijkt duizend hectare, die zullen worden ontwikkeld voor nieuwe residentiële en zakelijke districten). In december is een

⁵⁸ Persbericht van Cyberport:

[https://www.cyberport.hk/files/675749ae9d5c5006010568/\[Press%20Release\]%20Cyberport%20Artificial%20Intelligence%20Supercomputing%20Centre%20Officially%20Commences%20Operations.pdf](https://www.cyberport.hk/files/675749ae9d5c5006010568/[Press%20Release]%20Cyberport%20Artificial%20Intelligence%20Supercomputing%20Centre%20Officially%20Commences%20Operations.pdf)

⁵⁹ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241227/20241227_123331_719.html

⁶⁰ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/20/P2024112000145.htm>

⁶¹ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/04/20240418/20240418_151712_533.html

milieueffectbeoordelingsverslag ingediend waarin is beschreven welke saneringswerken er nodig zijn⁶².

Wat het milieubeleid betreft, is in april een verbod op kunststoffen voor eenmalig gebruik ingegaan⁶³, dat onder meer betrekking heeft op producten zoals plastic tafelgerei, plastic bestek en plastic tandenborstels voor eenmalig gebruik in restaurants en hotels. In mei heeft de regering tijdens de testfase een heffingsregeling voor vast stedelijk afval uitgesteld⁶⁴ die tot doel had de verwijdering van afval te verminderen en de nuttige toepassing van afval te vergroten. Uit een verslag van het Ministerie voor Milieubescherming van december⁶⁵ bleek dat 67 % van het vast stedelijk afval van Hongkong werd gestort. De overige 33 % (1,97 miljoen ton) werd nuttig toegepast, waarvan 1,52 miljoen ton uit Hongkong werd uitgevoerd voor recycling en 0,45 miljoen ton lokaal werd gerecycled. In juni publiceerde de regering een strategie voor de ontwikkeling van de waterstofeconomie⁶⁶ en in december kondigde zij een stappenplan⁶⁷ aan om elektrische bussen en taxi's te bevorderen en de voorzieningen voor elektrisch laden uit te breiden.

Handelsbeleid

Hongkong heeft **negen vrijhandelsovereenkomsten** gesloten. Het gaat om overeenkomsten met het Chinese vasteland (partnerschapsovereenkomst voor economische samenwerking met China of CEPA, juni 2003 en daarna uitgebreid), Nieuw-Zeeland (maart 2010), de lidstaten van de Europese Vrijhandelsassociatie (EVA) (juni 2011), Chili (september 2012), Macau (oktober 2017), de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (Asean, november 2017), Georgië (juni 2018), Australië (maart 2019) en Peru (november 2024). Hongkong heeft ook **24 overeenkomsten inzake bevordering en bescherming van investeringen** (investment promotion and protection agreement — IPPA) gesloten met buitenlandse economieën (onder meer met tien EU-lidstaten), en er zijn onderhandelingen afgerond (in afwachting van ondertekening) voor IPPA's met de Maldiven en Myanmar.

In maart 2024 ondertekenden Hongkong en Bahrein⁶⁸ een IPPA. In november 2024 ondertekende Hongkong een vrijhandelsovereenkomst met Peru⁶⁹. Over IPPA's met Bangladesh, Egypte, Peru, Rusland en Saudi-Arabië wordt momenteel onderhandeld. In januari 2024 ondertekenden Hongkong en Kroatië een bredere overeenkomst ter voorkoming van dubbele belastingheffing⁷⁰.

In zijn beleidsverklaring van oktober 2024 zei de regeringsleider dat Hongkong zal blijven streven naar een snelle toetreding tot het **regionale bredere economische partnerschap**, dat

⁶² Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241231/20241231_150510_663.html.

⁶³ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202410/20/P2024102000250.htm>.

⁶⁴ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.gov.hk/en/residents/environment/waste/management/mswcharging.htm>.

⁶⁵ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202412/19/P2024121900251.htm>.

⁶⁶ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/06/20240617/20240617_171024_544.html.

⁶⁷ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241210/20241210_170259_596.html.

⁶⁸ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202403/03/P2024030300365.htm?fontSize=1>.

⁶⁹ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/16/P2024111600021.htm>.

⁷⁰ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202401/24/P2024012400293.htm>.

15 landen in de regio Azië-Stille Oceaan omvat. Hongkong heeft in 2022 zijn toetredingsverzoek ingediend, maar was eind 2024 nog niet toegetreden tot het partnerschap.

Economische integratie met het Chinese vasteland

In oktober 2024 ondertekenden Hongkong en het Chinese vasteland een overeenkomst tot wijziging van de **partnerschapsovereenkomst voor nauwere economische samenwerking (CEPA) inzake de handel in diensten**⁷¹ tussen het Chinese vasteland en Hongkong. De overeenkomst: i) voorziet in aanvullende liberaliseringsmaatregelen in verschillende dienstensectoren; ii) moet dienstverleners uit Hongkong helpen een aanwezigheid op te bouwen en zaken te doen op het vasteland; en iii) moet het voor beroepsbeoefenaren in Hongkong gemakkelijker maken om het recht te verwerven om hun beroep uit te oefenen op het Chinese vasteland. Met de overeenkomst worden tevens de regels voor buitenlandse ondernemingen in Hongkong versoepeld — ook voor ondernemingen uit de Europese Unie — zodat zij gemakkelijker kunnen worden aangemerkt als dienstverleners uit Hongkong en kunnen profiteren van de CEPA. De CEPA-overeenkomst inzake de handel in diensten werd ondertekend in november 2015, voor het eerst gewijzigd in november 2019 en aangevuld met de CEPA voor de handel in goederen (die in 2018 werd ondertekend).

Op het gebied van **financiële integratie en wederzijdse toegang** zijn de kapitaalmarkten van Hongkong en het Chinese vasteland met elkaar verbonden via het “Stock Connect”-programma, dat de effectenbeurs van Hongkong koppelt aan haar tegenhangers in Shanghai en Shenzhen, en het “Bond Connect”-programma voor wederzijdse markttoegang voor obligatiemarkten. Dit werd in september 2021 aangevuld met de lancering van het grensoverschrijdende “Wealth Management Connect”-programma voor de regio Guangdong-Hong Kong-Macau Greater Bay (“grensoverschrijdende WMC”), waarmee in aanmerking komende inwoners van het Chinese vasteland, Hongkong en Macau kunnen investeren in vermogensbeheerproducten die door banken op elkaars markt worden verkocht. In 2023 zijn de “Stock Connect”-programma’s uitgebreid en is het deel van het “Swap Connect”-programma voor handel in noordelijke richting gelanceerd, een regeling voor wederzijdse toegang die de renteswapmarkten van Hongkong en het vasteland met elkaar verbindt.

In januari 2024 werden maatregelen aangekondigd om de grensoverschrijdende WMC te actualiseren, teneinde: i) de criteria om in aanmerking te komen voor het programma voor beleggers van het vasteland te verfijnen; ii) het toepassingsgebied van in aanmerking komende producten en deelnemende instellingen te verruimen (naar in aanmerking komende effectenondernemingen); iii) de quota voor individuele beleggers te verhogen; en iv) de promotie- en verkoopregelingen te verbeteren⁷².

In januari 2024 kondigden de HKMA en de People’s Bank of China zes maatregelen aan om de financiële samenwerking te verdiepen⁷³. In april kondigde de China Securities Regulatory Commission een reeks maatregelen aan om de wederzijdse toegang voor beleggers tot de kapitaalmarkten van het vasteland en van Hongkong verder uit te breiden⁷⁴. Daarbij ging het onder meer om: i) het verruimen van de in aanmerking komende beursverhandelde

⁷¹ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.tid.gov.hk/english/aboutus/pressspeech/press/2024/20241009.html>.

⁷² Circulaire van de monetaire autoriteit van Hongkong:

<https://www.hkma.gov.hk/media/eng/doc/key-information/guidelines-and-circular/2024/20240124e2.pdf>.

⁷³ Persbericht van de monetaire autoriteit van Hongkong:

<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2024/01/20240124-3/>.

⁷⁴ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/04/20240419/20240419_190851_206.html.

aandelenfondsen en het opnemen van vastgoedbeleggingstrusts (Real Estate Investment Trusts — REIT's) in het Stock Connect-programma; ii) het ondersteunen van de opname van de renminbi-aandelenhandel in het deel van het Stock Connect-programma voor handel in zuidelijke richting (waardoor beleggers van het vasteland financiële activa kunnen kopen op de aandelenmarkt van Hongkong); iii) het verbeteren van de regelingen voor de wederzijdse erkenning van fondsen; en iv) het aanmoedigen van ondernemingen op het vasteland om in Hongkong te noteren. In mei kondigden de People's Bank of China, de commissie Effecten en Termijncontracten van Hongkong en de HKMA gezamenlijk aan dat de regelingen voor wederzijdse toegang tot de renteswapmarkten van het vasteland en Hongkong ("Swap Connect") zouden worden opgewaardeerd⁷⁵.

Met betrekking tot de **Greater Bay Area (GBA)** is het beleid van Hongkong er deels op gericht: i) de economische integratie, connectiviteit en harmonisatie van regels en mechanismen te verbeteren; ii) het verkeer van goederen en mensen in de GBA te vergemakkelijken; en iii) de inwoners van Hongkong de mogelijkheid te bieden om in de GBA te wonen en te werken. In juni werd het Comité voor financiële samenwerking tussen Shenzhen en Hongkong opgericht en hield het zijn eerste vergadering⁷⁶. In juli werden ter gelegenheid van de 24e plenaire vergadering van de Gemengde Conferentie voor de samenwerking tussen Hongkong en Guangdong zes samenwerkingsovereenkomsten ondertekend, onder meer op het gebied van justitie, keuring en certificatie, voedselveiligheid en gezondheidszorg. In de beleidsverklaring van 2024 werd aangegeven dat de regering van Hongkong de erkenning van beroepskwalificaties verder zou vergemakkelijken en de grensoverschrijdende gegevensstroom, medische samenwerking en klinische proeven zou bevorderen. In de beleidsverklaring werd ook aangekondigd dat het logistieke park van de internationale luchthaven van Hongkong in de stad Dongguan in China verder zal worden ontwikkeld, net zoals de samenwerking met de luchthaven van Zhuhai in China, ten westen van Hongkong en net ten noorden van Macau. In november werd een overeenkomst ondertekend tussen de luchthavenautoriteit van Hongkong (Airport Authority of Hong Kong — AAHK) en de Zhuhai Transportation Holdings Group voor de verwerving van 35 % van het aandeel van de luchthaven van Zhuhai door AAHK⁷⁷. In de beleidsverklaring stond ook dat het Hong Kong Investment Corporation Limited, een beleggingsvehikel van de regering van Hongkong, eveneens investeringen in projecten in de GBA zal verkennen. Het versterken van de juridische samenwerking binnen de GBA is eveneens een aandachtspunt in het overheidsbeleid. In de beleidsverklaring werden plannen uiteengezet om maatregelen in te voeren en uit te breiden die met kapitaal uit Hongkong gefinancierde ondernemingen in staat stellen om het recht van Hongkong toe te passen en ervoor te kiezen om de arbitrage in Hongkong te laten plaatsvinden wanneer zij zaken doen in de GBA. In juni ondertekenden het ministerie van Justitie van Hongkong en het Chinese Opperste Volksgerechtshof een memorandum van overeenstemming over de oprichting van een interfaceplatform voor justitiële en juridische samenwerking in de GBA.

III. Betrekkingen tussen Hongkong en het Chinese vasteland

⁷⁵ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202405/13/P2024051300698.htm>.

⁷⁶ Persbericht van de regering van de Speciale Administratieve Regio Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202406/13/P2024061300459.htm>.

⁷⁷ Persbericht van de internationale luchthaven van Hongkong: https://www.hongkongairport.com/en/media-centre/press-release/2024/pr_1762.

Op 18 juli werd de derde plenaire vergadering van het 20e Centraal Comité van de Communistische Partij van China afgerond. Tijdens de derde plenaire vergadering werd het pad uitgestippeld voor de toekomstige economische ontwikkeling van China. In het besluit van de derde plenaire vergadering werd in een punt met als opschrift “Een hoogwaardige openstelling nastreven” uiteengezet dat “wij (de Partij) de institutionele sterkten van het beleid van “één land, twee systemen” zullen benutten om de status van Hongkong als internationaal financieel, scheepvaart- en handelscentrum te consolideren en te versterken, Hongkong en Macau te ondersteunen om uit te groeien tot internationale knooppunten voor hoogwaardig talent en de relevante mechanismen te verbeteren opdat de twee regio’s een grotere rol kunnen spelen in de openstelling van China naar de buitenwereld. Wij zullen samenwerking tussen Guangdong, Hongkong en Macau in de Greater Bay Area aanmoedigen door een nauwere afstemming van regels en mechanismen te bevorderen”.

Op uitnodiging van de regering van Hongkong brachten vicevoorzitter van de commissie Grondwet en Recht van het Chinese Nationale Volkscongres Shen Chunyao en secretaris van de CCP-leiderschapsgroep van het ministerie van Handel en minister van Handel Wang Wentao tussen 26 en 27 augustus een bezoek aan Hongkong om de gevolgen van het besluit van de derde plenaire vergadering voor de SAR toe te lichten. Beide functionarissen hielden een zitting achter gesloten deuren met ongeveer 400 ambtenaren van de centrale overheid en leiders van staatsbedrijven die in de stad gestationeerd waren, en nog een bijeenkomst achter gesloten deuren met 500 regeringsfunctionarissen en ambtsdragers van Hongkong. Vervolgens werd nog een open zitting gehouden met zo’n 700 vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de professionele sector, het onderwijs, de media en de jeugdsector.

Directeur van het Werkbureau voor Hongkong en Macau van het Centraal Comité van de CCP en het Bureau voor Hongkong en Macau onder de Staatsraad Xia Baolong bracht tussen 22 en 28 februari 2024 een bezoek aan Hongkong in het kader van een inspectiebezoek. Tijdens dat bezoek voegde de centrale overheid de steden Xi’an en Qingdao op het vasteland toe aan de regeling voor individuele reizigers, waardoor inwoners van deze twee steden Hongkong konden bezoeken.

Op 28 februari wees de regeringsleider erop dat economische ontwikkeling en districtsbestuur de twee aandachtspunten van het bezoek van Xia waren. Xia erkende het werk van de regering van de SAR en verklaarde dat de centrale overheid van China de ontwikkeling van de stad “volledig steunt”. Los daarvan heeft Xia het werk van de vernieuwde districtsraad en de nieuw opgerichte “teams voor gemeenschapszorg” opnieuw bekrachtigd.

15 april 2024 was de Nationale Dag van het Veiligheidsonderwijs en de tiende verjaardag van het concept “een holistische benadering van nationale veiligheid” dat door president Xi Jinping was voorgesteld. In een toespraak op 15 april herhaalde directeur Xia dat de stad “strikt moet vasthouden” aan het grondbeginsel van nationale veiligheid en verzocht hij de stad om “zich actief aan te passen aan de nieuwe situatie en de nieuwe uitdagingen” in een veranderend binnenlands en buitenlands klimaat.

In 2024 intensiveren de Chinese autoriteiten hun contacten met het plaatselijke bedrijfsleven. In een antwoordbrief van 30 juli moedigde de Chinese president Xi Jinping ondernemers uit Hongkong met wortels in Ningbo, een stad aan de oostkust van China, ertoe aan om “zich beter te integreren in de nationale hervormingen en ontwikkeling en een grotere bijdrage te leveren aan de Chinese modernisering”.

Op 8 november 2024 vroeg Xia Baolong, directeur van het bureau voor Hongkong en Macau, 29 bedrijfsleiders uit de stad om “de verantwoordelijkheid op zich te nemen” voor de economische ontwikkeling van de stad in het “veranderende externe klimaat”.

Op 29 november 2024 organiseerde de regering van Hongkong onder “begeleiding” van het bureau voor Hongkong en Macau en met de “steun” van het verbindingsbureau van de centrale overheid een ceremonie voor het lokale bedrijfsleven om steun toe te zeggen aan de noordelijke metropool — een nieuw ontwikkelingsgebied in het noordwesten van Hongkong, grenzend aan de naburige stad Shenzhen. Meer dan 80 vertegenwoordigers van het bedrijfsleven woonden het evenement bij, en 35 van hen ondertekenden overeenkomsten om bij te dragen aan de ontwikkeling van de noordelijke metropool, met een totale geplande investering van meer dan 100 miljard HKD (11,9 miljard EUR).

De autoriteiten op het vasteland en in Hongkong werkten in 2024 samen om de grensefficiëntie te verbeteren. In juli onthulde de minister van Veiligheid van Hongkong, Chris Tang, dat twee controleposten met de naburige stad Shenzhen, op het vasteland, een “gezamenlijke afhandeling” zouden toepassen waardoor reizigers slechts één keer zouden hoeven aan te schuiven om hun documenten te laten controleren, in plaats van twee keer.

Tussen 3 en 10 november bezocht een delegatie van twintig rechters en gerechtsambtenaren van Hongkong de Chinese regio Sichuan voor een bezoek dat deel uitmaakte van lopende professionele uitwisselingen tussen rechters en gerechtsambtenaren van Hongkong en van het vasteland.

Op 20 augustus 2024 vond voor het eerst in 14 jaar de Wereldconferentie van Overzeese Chinezen voor de Bevordering van een Vreedzame Hereniging van China plaats in Hongkong. Shi Taifeng, lid van het Politburo van de CCP en directeur van het eenheidsfront van de CCP, sprak de conferentie toe en verklaarde dat de toepassing van het beginsel van “één land, twee systemen” in Hongkong een sleutelrol heeft gespeeld bij de verwezenlijking van de “hereniging van het land”.

Na een pauze van negen jaar hervatte Shenzhen in 2024 de regeling voor individuele bezoeken met meerdere inreizen voor permanente inwoners van Shenzhen, zodat zij Hongkong konden bezoeken. Shenzhen verruimde deze regeling op 1 december ook naar houders van een verblijfsvergunning voor Shenzhen. De regering van Hongkong zei in een op 29 november gepubliceerde verklaring dat zij verwachtte dat de nieuwe regeling “het aantal bezoekers aan Hongkong aanzienlijk zou doen toenemen, de toeristische sector, de detailhandel en de horeca in Hongkong verder zou stimuleren en een nieuwe stimulans zou bieden voor de Hongkongse economie”.

In januari 2024 is een in 2019 ondertekende overeenkomst inzake wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van vonnissen in burgerlijke en handelszaken gesloten tussen de rechtbanken van het vasteland en van de Speciale Administratieve Regio Hongkong in werking getreden nadat de relevante wetgevingswerkzaamheden waren voltooid.

Het Chinese vasteland is de **grootste handelspartner van Hongkong op het gebied van goederen**, goed voor 51,0 % van de totale handel van Hongkong in 2024. Hongkong is op zijn beurt een belangrijk handelsknooppunt voor het Chinese vasteland en was in 2024 de op drie na grootste handelspartner van China.

Hongkong bleef in 2024 het belangrijkste offshore financiële centrum en investeringsknooppunt voor het Chinese vasteland. In 2023 (het laatste jaar waarvoor gegevens beschikbaar zijn) was het Chinese vasteland voor Hongkong de grootste bron van inkomende directe buitenlandse investeringen (DBI), de offshore-centra buiten beschouwing gelaten, en de belangrijkste bestemming van uitgaande DBI, goed voor 31 % van de inkomende DBI en 50 % van de totale buitenlandse DBI⁷⁸. Hongkong is op zijn beurt de grootste bron van BDI in het Chinese vasteland en de belangrijkste bestemming van uitgaande BDI van het Chinese vasteland en is goed voor 59,2 % van China's inkomende BDI en 59,3 % van China's uitgaande BDI (2023)⁷⁹. Per eind december waren er 1 478 ondernemingen van het Chinese vasteland aan de beurs van Hongkong genoteerd, die goed waren voor 79,8 % van de totale beurswaarde en 90,8 % van de aandelenomzet.

IV. Bilaterale betrekkingen en samenwerking tussen de EU en Hongkong

In 2024 hield het Bureau van de Europese Unie in Hongkong regelmatig bijeenkomsten met de autoriteiten van Hongkong, waaronder de regeringsleider, waarin het zijn bezorgdheid uitsprak over de uitholling van de democratie en de mensenrechten in Hongkong en de uitvoering van de NSL. Het Bureau van de Europese Unie had ook contact met het bureau van de commissaris van het ministerie van Buitenlandse Zaken van China. Het huidige hoofd van het Bureau van de Europese Unie heeft zijn functie in september opgenomen en heeft al ontmoetingen gehad met de hoogste functionarissen van de regering van Hongkong en met een aantal voornamelijk lokale belanghebbenden uit het bedrijfsleven, de academische wereld en het maatschappelijk middenveld.

In 2024 faciliteerde en ondersteunde het Bureau van de Europese Unie de bezoeken van EU-ambtenaren aan Hongkong. Op 13 en 14 april bracht de directeur voor Azië en de Stille Oceaan van de Europese Dienst voor extern optreden, Niclas Kvarnström, een bezoek aan Hongkong. Andere bezoekers in 2024 waren onder meer de adjunct-directeur-generaal van het directoraat-generaal Financiële Stabiliteit, Financiële Diensten en Kapitaalmarktenunie van de Europese Commissie (DG FISMA) en twee directeuren van DG FISMA. Ook de voorzitter van de Europese Autoriteit voor effecten en markten en verschillende overheidsfunctionarissen van de EU-lidstaten bezochten Hongkong in 2024.

In 2024 reisde een aantal functionarissen van Hongkong naar de Europese Unie en de EU-lidstaten. In mei had de Hongkongse minister voor Innovatie, Technologie en Industrie in Brussel een ontmoeting met de Europese commissaris voor Innovatie, Onderzoek, Cultuur, Onderwijs en Jeugd.

Overeenkomstig het mandaat in de conclusies van de Raad van juli 2020 over Hongkong⁸⁰ bleven het Bureau van de Europese Unie in Hongkong en de consulaire directoraten-generaal in Hongkong waarnemingen van processen uitvoeren en hebben zij in 2024 in Hongkong tachtig rechtszittingen bijgewoond.

In 2024 bleef het Bureau van de Europese Unie kunstevenementen organiseren om de eerbiediging van de mensenrechten te bevorderen. In nauwe samenwerking met de Oekraïense

⁷⁸ Statistisch verslag over de statistieken van de buitenlandse directe investeringen van Hongkong (editie van 2023), 10 december 2024: beschikbaar op: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>.

⁷⁹ Hong Kong Trade Development Council: <https://research.hktadc.com/en/article/MzIwNjcyMDYx>.

⁸⁰ Raadsconclusies over Hongkong, 24 juli 2020, beschikbaar op: <https://www.consilium.europa.eu/media/45222/council-conclusions-on-hong-kong.pdf>.

gemeenschap in Hongkong organiseerde het Bureau van de Europese Unie op 24 februari een panelgesprek ter gelegenheid van de tweede verjaardag van de Russische inval in Oekraïne. Om voor meer bewustzijn te zorgen in Hongkong over de aanhoudende aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne heeft het Bureau van de Europese Unie het EU-filmfestival in Hongkong en het EU-Asia Documentary Film Festival geopend met Oekraïense producties en heeft het twee vertoningen van Oekraïense films aan lokale universiteiten georganiseerd.

Op 9 november organiseerde het Bureau van de Europese Unie in samenwerking met de school voor journalistiek van een lokale Hongkongse universiteit een vertoning van de met een Oscar bekroonde documentaire “20 Days in Mariupol” en een panelgesprek ter gelegenheid van de internationale dag tegen de straffeloosheid van geweld tegen journalisten (2 november) en de duizendste dag van de grootschalige Russische oorlog tegen Oekraïne (19 november).

Het Bureau van de Europese Unie is ook het jaarlijkse “EU-Asia Documentary Film Festival” van Hongkong blijven organiseren om licht te werpen op sociale ongelijkheid.

In december 2024 was het Bureau van de Europese Unie medeorganisator van de jaarlijkse “Colours of Humanity Arts Prize”, voorheen bekend als “Hong Kong Human Rights Art Prize”.

Om uitdrukking te geven aan de verbintenis van de EU ten aanzien van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie en haar steun voor de rechten van lhbtq+-personen, heeft het Bureau van de Europese Unie een filmvertoning en een panelgesprek georganiseerd met bijzondere aandacht voor geregistreerde partnerschappen en gelijkheid van huwelijksrechten, waarbij het maatschappelijk middenveld, het bedrijfsleven, het consulaire korps en beleidsmakers werden samengebracht. Het Bureau van de Europese Unie nam in 2024 opnieuw deel aan het jaarlijkse Pride-evenement in Hongkong.

Het Bureau van de Europese Unie heeft regelmatig contact onderhouden met maatschappelijke groeperingen in Hongkong die zich bezighouden met allerlei onderwerpen, zoals de rechten van gevangenen en de situatie van asielzoekers. Het Bureau van de Europese Unie was op 17 december 2024 ook medeorganisator van een lunch met ngo's en vertegenwoordigers van officiële instanties op het gebied van de geestelijke gezondheid van jongeren.

Het Bureau van de Europese Unie organiseerde in 2024 samen met lokale partners het derde jaarlijkse “Green Way”-evenement. Green Way is een conferentie om de uitwisseling te bevorderen van ideeën over hoe klimaatverandering het best kan worden aangepakt. Het evenement werd bijgewoond door deelnemers op hoog niveau van zowel de regering (met inbegrip van regeringsleider John Lee) als de industrie, en heeft dit jaar geleid tot aanbevelingen die een grotere participatie van de EU-industrie en toepassing van de EU-standaarden ter ondersteuning van de milieu-agenda van Hongkong mogelijk zouden maken. Daarnaast is het publiek voorgelicht over het relevante EU-beleid, waaronder de digitale en groene agenda, de richtlijn inzake passende zorgvuldigheid en de sociale-, milieu- en governanceverslaglegging.

Volgens het jaarlijkse onderzoek naar buitenlandse ondernemingen⁸¹ door de dienst voor Bevolking en Statistiek van Hongkong⁸² **bleef de EU in 2024 de grootste niet-Chinese**

⁸¹ Het onderzoek verschaft alleen informatie over het aantal ondernemingen. Het geeft niet weer wanneer EU-ondernemingen bepaalde activiteiten en/of hun personeelsbestand afbouwden of verplaatsten (ook tijdens de pandemie).

⁸² Report on Annual Survey of Companies in Hong Kong with Parent Companies Located outside Hong Kong (verslag van het jaarlijkse onderzoek naar ondernemingen in Hongkong met een buiten Hongkong gevestigde moederonderneming), dienst voor Bevolking en Statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong (editie van 2024):

buitenlandse bedrijfsgemeenschap in de stad, vóór Japan, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. In 2024 waren in Hongkong ten minste 1 640 EU-bedrijven actief. Ongeveer de helft van deze EU-ondernemingen (800) gebruikte de stad als regionaal hoofdkwartier of regionaal kantoor. EU-bedrijven waren vertegenwoordigd in een groot aantal sectoren, waaronder financiële en zakelijke diensten, handel en logistiek, detailhandel, voedsel en drank, de bouw en de techniek. Uit het onderzoek bleek dat het aantal geregistreerde EU-ondernemingen 5,9 % hoger lag dan in 2023. Dat betekent dat het aantal EU-ondernemingen in Hongkong de niveaus van vóór COVID-19 en van vóór de NSL had overschreden, aangezien er in 2024 2,3 % meer EU-ondernemingen aanwezig waren in Hongkong dan in 2019 (terwijl het totale aantal niet-Chinese buitenlandse ondernemingen in dezelfde periode met een kleiner aandeel toenam, te weten 1,4 %). Uit het onderzoek bleek echter ook dat het aantal EU-ondernemingen met een regionaal hoofdkantoor in Hongkong onder het niveau van 2019 blijft (–9,8 % in 2024 ten opzichte van 2019), hoewel de daling van het aantal regionale hoofdkantoren van EU-ondernemingen in Hongkong kennelijk beperkter was dan voor de niet-Chinese buitenlandse ondernemingen als geheel (–17,8 % in dezelfde periode).

In 2024 **bedroeg de bilaterale handel in goederen tussen de EU en Hongkong 28,3 miljard EUR**, een stijging van 8,7 % ten opzichte van dezelfde periode in 2023. De EU-uitvoer van goederen naar Hongkong bedroeg 24,1 miljard EUR, terwijl de invoer uit Hongkong naar de EU 4,3 miljard EUR bedroeg, wat resulteerde in een **overschot van 19,8 miljard EUR voor de EU**⁸³. In 2024 **was de EU de op drie na grootste handelspartner van Hongkong voor goederen**, na het Chinese vasteland, Taiwan en de VS⁸⁴. Hongkong bleef een belangrijk platform voor de handel tussen het Chinese vasteland en de EU.

In 2022 was de EU de **op twee na grootste handelspartner van Hongkong voor diensten** (volgens de dienst voor Bevolking en Statistiek van Hongkong was 2022 het laatste volledige jaar waarvoor gegevens van Hongkong beschikbaar waren op het tijdstip van schrijven)⁸⁵. In 2023 was Hongkong de **op tien na grootste partner voor de handel in diensten** (Eurostat)⁸⁶. Uit gegevens van Eurostat blijkt dat het volume van de EU-handel in diensten met Hongkong in 2023 in totaal 38,4 miljard EUR bedroeg, een daling van 10,6 % ten opzichte van dezelfde periode in het voorgaande jaar. In 2023 bedroeg de EU-uitvoer van goederen naar Hongkong 24,3 miljard EUR, terwijl de invoer uit Hongkong 14,1 miljard EUR bedroeg, wat resulteerde in een overschot van 10,3 miljard EUR voor de EU. De belangrijkste verhandelde diensten zijn vervoer, telecommunicatie, financiële diensten en andere zakelijke diensten.

In 2023 was de EU de **op vier na grootste investeerder in Hongkong en de zesde bestemming voor directe buitenlandse investeringen van Hongkong wereldwijd** (statistieken van Hongkong, 2023 was het laatste jaar waarvoor gegevens beschikbaar waren op het tijdstip van schrijven). Volgens Eurostat was Hongkong in 2023 de op acht na grootste bron van DBI in de EU, met 157,3 miljard EUR (19 % lager dan in het voorgaande jaar), en de 19e bestemming van DBI van de EU, met 82,1 miljard EUR (26,0 % lager dan in het voorgaande jaar)⁸⁷.

<https://www.censtatd.gov.hk/en/wbr.html?ecode=B11100042024AN24&scode=360>.

⁸³ Bron: Eurostat: EU-handel in goederen.

<https://ec.europa.eu/eurostat/comext/newxtweb/>.

⁸⁴ Dienst voor bevolking en statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong, <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>.

⁸⁵ Dienst voor Bevolking en Statistiek van de Speciale Administratieve Regio Hongkong:

<https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020011&scode=240>.

⁸⁶ Eurostat: EU-handel in diensten.

<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

⁸⁷ Eurostat: statistieken voor directe investeringen van de Europese Unie

<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

De ondersteuningsfaciliteit voor de beleidsdialoog tussen de EU en Hongkong en Macau bleef in het begin van het jaar, tot mei 2024, een platform bieden voor besprekingen over onderwerpen zoals duurzaamheid en uitwisselingen in het hoger onderwijs. In december 2024 werd de nieuwe beleidsdialoog en publieke diplomatie voor Hongkong en Macau gelanceerd. Het driejarige project ondersteunt de voortdurende samenwerking van het Bureau van de Europese Unie met belangrijke tegenhangers in Hongkong op het gebied van strategische onderwerpen van gedeeld belang, hoofdzakelijk via gezamenlijke evenementen, het voorbereiden van studies en het opstellen van zichtbaarheidsmateriaal.

In december 2024 heeft de Raad van de Europese Unie Besluit 2014/145/GBVB betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen en Besluit 2014/512/GBVB betreffende beperkende maatregelen naar aanleiding van acties van Rusland die de situatie in Oekraïne destabiliseren, gewijzigd⁸⁸. Een van de resultaten van deze wijziging was dat entiteiten uit Hongkong aan de lijst in de bijlage bij Besluit 2014/145/GBVB en de bijlagen bij Besluit 2014/512/GBVB werden toegevoegd.

⁸⁸ Persbericht van de Raad van de Europese Unie:

<https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2024/12/16/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-eu-adopts-15th-package-of-restrictive-measures/>.